ئێوە

بە خۆشەویستیم ئەسپێرن

شیعرو پەخشان

2004

وتەیەکی کورت

خوێنەری هێژا! ئەم کۆمەڵە دەقەی لەم کتێبەدا کۆبوونەتەوە، بەشێکیان بەر لە نووسینی ڕۆمانە شیعری (گۆڕستانی چراکان) و بەشێکی تریان دوای ئەو نووسراون. هەر لە قەسیدەی درێژەوە بۆ کورتە شیعر یان ئەو دەقانەی کە ڕەنگە بچنە خانەی پەخشانە شیعر و یان هەر پەخشانەوە. ئەگەرچی لەم ڕۆژگارەدا شیعر بەشێکی زۆر لەم سنوورانەی ڕابوردووی خۆی شکاندووەو پێئەچێ کە ئیتر "دەقی کراوە" ببێتە شکڵی زاڵ و لەبەرچاوی ئەم دنیا ئەفسووناوییە. بە کورتی ئەم دیوانە ڕەنگاڵەیەکە لەو شێوە جیاجیایانەی کە هەر هەموو باڵندەکانی، بە باڵ کورت و باڵ درێژیشەوە، تەنها ئاسمانێکیان هەیە، کە ئەویش گەردوونی شیعرە! بۆ خۆشتان ئەوە ئەزانن ئەزموونی شیعری من تەمەنێکی درێژی هەیە. لە شیعری هاوچەرخی کوردیدا، کەم تا زۆر ڕەنگ و ڕووی تایبەتی خۆم هەیە. لەو دنیا بەرینەدا، نیشتمانێکی بچکۆلانەم بۆ خۆم خوڵقاندووە. جا ئیتر تۆ تا چەند ئەو ئەزموون و نیشتمانەت بە دڵە یان نا؟! ئەمەیان مەسەلەیەکی ترە. بەڵام ئەمەوێ لەم وتە کورتەدا ئاماژە بۆ ئەوە بکەم، بەشێکی لەبەرچاو لە شاعیرانی نەوەی من و دوای منیش، زۆرجار تووشی دابڕان و ونبوون و پەرت پەرتبوون هاتوون، کە بەلای منەوە یەکێك لە هۆیەکانی ئەوە بووە، نەیانتوانیوە، یان درێژەیان بە

ئەزموونێك نەداوە و لەپڕ پچڕاندویانەو لە گەشەکردنیان خستووە. من بۆ خۆم وا نەبووم. لە بناری ئەزموونێکی خۆمەوە دەستمکردووە بە ڕۆیشتن و سەرکەوتن، نە نوچدان و نە شکستخواردنیش نەیوەستاندووم و هەوڵمداوە بەردەوام ئەو ئەزموونە بە زمانی شیعر دەوڵەمەند بکەم و لە فۆرمی جیاجیادا پەنجەرەی تازەی لەسەر بکەمەوە. بە واتایەکی تر ئەگەر من "لەناو یادەوەری کورددا کارمکردبێ" هەوڵمداوە لە چەندین ڕەهەندی جیاجیادا ئەم ئەزموونی یادەوەرییە پەرەپێبدەم و نەهێڵم لە ئاستێکی هونەریدا ڕابوەستێ‌و ویستومە لەم زەمینەدا هەڵکەندنم قووڵایی تازە بدۆزێتەوە. بەهەرحاڵ ڕەنگە ئەم تێڕوانینە لەسەروەستانی زۆری بوێ، کە ئەمەیش بەر لە قسەکردنی خۆم لێکۆڵینەوە و قسەی ڕەخنەگرانی لە دواڕۆژدا بوێ. نوختەیەکی تریش هەبوو بە پێویستم زانی کەمێك قسەی لەسەر بکەم، کە ئەویش "شیعر و ژانرەکانێتی" یان ئەو تەوەرەی شیعرەکەی بە دەوردا ئەسوڕێتەوە. من پێم وایە شتێك نییە بکەوێتە دەرەوەی شیعر، یان نەکرێ بە شیعر، یان قەدەغە بێ بێتە ناو ئەم دنیایەوە. وەك چۆن وشەی قەدەغە نییە، بابەتیش هەروا. جا ئیتر: سیاسەتە، سروشتە، جیهانی خود و ڕوحە، تەسەوفە، دڵدارییە و هەرچیەکە. ئەوەی جەوهەرییە بە شیعرکردنی ئەو بابەتەیە. چۆنیەتی دۆزینەوەی زمانێکە بۆ دەربڕین. ئێمە سەرئەنجام شیعرمان ئەوێ جا ئەو شیعرە لە هەرچیەك بدوێ. وەك لە دنیای سیاسەت و دەنگی بەرزدا بە سەدان شیعری خراپمان هەیە هەر لە هەمان دنیادا گەلێ شیعری جوان و بەهادارمان هەیە. ئەوەندەی شیعری غەزەل و تەسەوفی پەڕپووتمان هەیە، نیو ئەوەندە هیی جوانمان نییە. شیعر بە کۆنی و تازەییش نییە. هەموو

تازەیەك بەهادار نییە. هەموو كۆنێكیش بەسەرچوو نییە. شیعر هەر شیعرە، ئەحمەدی خانی نووسیبێتی یان نالی یان گۆران یان هەر شاعیرێكی داهێنەری ئەم ڕۆژگارە. شاعیر هەیە بە فۆرمی تازە و بەڵام بە عەقڵی بەر لە هەزار ساڵ ئەنووسێ. كە بیری تازە نەبوو فۆرمی تازە نابێ. بەشێكی لەبەرچاوی ئەزموونی شیعری تازەمان لە منداڵی "تەبەننی" كراو ئەچن. لە نەسڵی ئەزموونی ئەو شاعیرە نین. خوازراون. هەر لەبەرئەوەیشە كاتێ ئەو شیعرانە ئەخوێنمەوە، وا هەست ئەكەم تەرجەمەن. یان بەزۆر لەقاڵبدراون، هەر لەبەرئەوەیشە ناتوانن هەست و نەست ببزوێنن.

ئەگەڕێمەوە بۆ سەرەتای ئەم وتە كورتە و ئەم دیوانە تازەیەم "ئێوە بە خۆشەویستیم ئەسپێرن" ئەو خۆشەویستییەی كە بۆ من هەمیشە چاوگێكی گەورەی بەردەوامبوونی ئەو گڕو كڵپەیە بووە و نەیهێشتووە دامركێمەوە.

شێركۆ بێكەس
سلەیمانی
2004/6/15

ڕێگا درێژەکان

هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا![*]

"پەخشانە شیعر"

ئەمڕۆ وادەی بەیەك گەیشتنەوەی نێوان:
زستانە چاوی ئێمە و بەهارە خەزانێکی گەورەیە!
ئەمڕۆ وادەی گەڕانەوەی مەوسمی تێکەڵی
خۆڵەمێش و خونچەیە..
ئەمڕۆ وادەی بینینەوەی دیمانەی کەژاوەکەی گریان و
باڵای سەرتاپا هەڵاڵەگرتووی هەڵەبجەیە!
ئەمە نووزەی شۆڕەبی پرسەیە؟ یان ناڵەناڵی بەردە؟
یاخود وژەوژی لێڕەواری زایەڵەیە؟
وادەی سەردانەوەیە لە ساراکەی مەولەوی
وەختێ ڕیشی مەولەوی شیعر ئەگرێ و نێرگز ئەگرێ و
دیدەی پڕ لە نووری تەڕی

---

[*] ئـەم دەقـە مانگـێ بەرلـەوەی پەیکەرەکـەی دیکتـاتۆر لـە مەیـدانی فیردەوسـدا داڕمـێو ڕژێمـە ڕەگەزپەرستەکەی لە ناوبچێ، نووسراوە. پێشبینیەکی شیعرییە. هەڵەبجەیش بۆیە ئەچێ بۆ بەغدا تا بـە چاوی خۆی مـەرگی جەللادەکەی ببینـێو لـە کەرنـەڤاڵی ئازادیداو لەگـەڵ سومبولەکانی شیعرو هونەرو خۆشەویستیدا ئاهەنگ بگێڕێ.

ئەبێ بە چرای خودا و
چرایش ئەگریی!
ئەمڕۆ وادەی نێوان چرکەکانی سەعاتی ژەهر و
ڕەقبوونی شەپۆلەکانی جەستەیە..
وادەیە و وادەیە و وادە!
ئەمڕۆ هەر هەموومان، ورد و درشت، بە خەڵفی تازە و بە گەڵا و
گوڵ و چۆلەکە و منداڵ و بە لق و پۆپمانەوە، بە پەلکە گیا و بە
نەونەمام و کیژۆڵە و بە پیرەدار و بە دێبەر و ڕەز و بە سنەوبەر و
ژن و بە بنچکی گرمۆڵەی خەم و، قژی ئاڵۆزکاوی دەوەنمانەوە
ئەبین بە دارستان و بە ڕووبار و بە زێ و بە ڕەوەز و ئەکەوینە
ڕێ، لەهەر چوارلاوە ئەکەوینە ڕێ و ئەگەڕێینەوە بۆ لای
کانی عاشقانی هەڵەبجە و کڕنووش بۆ ئاپوورەی زەرد و سووری
قوربانیان ئەبەین لەوێ.. ئەمڕۆ هەموومان ئەبین بە شەقامی
شار و بە کوچە و بە پەنجەرەی مارت و بە کتێب و ڕۆژنامە و تابلۆ و
شانۆ و.. جەستەمان ئەکەین بە پیانۆ و ئەچینە بەردەم
باڵا ئاوێنەی شنروێ، بۆئەوەی جارێ لە شارەزووری خۆشەویستیمان
وەنەوشە بۆ قژی بچنێ و جارێکی دی لەگەڵ بای وەشتی
شیندا ئازارمان بژەنێ!
ئەمڕۆ هەست و نەستمان.. شەبەنگێکە
مل بە کوێنی شەونماوی و دڵۆپ دڵۆپ
حەسرەتی مەیلەو ئاڵی لێ ئەتکێ!..
ئەمڕۆ ئەچینەوە نێو تەمە خەمێ، داڵانی هەورێ، کە لە تەوقی

سەرەوە تا کەڵەموستی پێی ئەم وڵاتە دائەگرێ و دائەپۆشێ و
ئەچینەوە نێو تەونی غەدرێ کە هەموو دنیا بۆی چنین و
بەریاندا و تەون فڕی و لە ئاسمانی بێکەسی ئێمەدا سووڕایەوە و
بوو بە فڕۆکەی ژەهرێ.. ئەچینەوە نێو سەرسام بوون و
تەنیایی و غەریبی لە ماڵی خۆماندا و ئەڕۆینەوە بۆ لای بێوەژنی
دەڤەرێ کە ڕووتوقووت و بێ جووڵە لە بەردەمی
ئاستانەکەی خوادا و لەبەردەمی داددا و لە بەردەمی جاڕنامەکەی
مافدا بوو بە خەڵووزە پەیکەرێ!
فرمێسکێ لە شێوەی سیرواندا..
ئاخێك لە شێوەی گەردەلوولدا..
متبوونێ لە شێوەی بەردا و
تاوانێ لە شێوەی زەماندا..
ئەچینەوە ناو برینێ
کە بە درێژیی: نەخشەی هەموو کوردستانە و
بە پانیی: هەموو مێژووی ئەنجن ئەنجنی جەستەمانە و
بە قووڵییش: قووڵایی هەر هەموو کۆستەکانمانە!
شانزەی سێ بوو، شانزەی سێ
شانزەی لە ناوەڕاستا قرتاوی بەهارێ!
شانزەی.. هەزاران تابووتی گوڵجاڕێ.
شانزەی زایەڵە، شانزەی کۆتەڵێ، شانزەی ڕەشی یادگارێ
هەڵوەرینی خەون و دەم و لێو و خەزانی چاوانێ..
یادگارێ لە ئاوێنە شکاوەکانی سەفەر

بە مۆمیابوونی خوێندنی تەیرێ

شانزەی سێ بوو، شانزەی سێ، وەختێ ڕۆژێ

ئەبێ بە خەنجەری ساڵ و لەسەر دڵی شار ئەچەقێ!..

شانزەی سێ

ئاڵ بوونی ئاو و

کەڕبوونی شاخ و

کوێربوونی هەتاو و

وڕێنەی بەرد و

شێت بوونی دار و درەخت و

ئەوقبوونی یەزدان و لەولایشەوە

قاقای پێکەنینی دیکتاتۆرێ!.

ئاوڕدانەوە لە ڕۆژژمێری تاروماری سەردەمێ

کە هەموو دنیا لە خۆرهەڵاتەوە بۆ خۆرئاوا.. بۆ ئێمە بریتی بوو

لە پیاڵەگێڕی ژەهر و لە تۆڕچنی غەدرێ..

هەموو دنیا لە ئاست ڕۆژی حەشری ئەنفال و قیامەتێ

نە چاویان هەبوو نە دەم و نە گوێ!

ئەچینەوە ناو هەوای ئاسمانی شانزەی سێ

کاتێ شارێ بەلادادێ و زەردەخەنەی نێرگزەجاڕ

وەك زەردەخەنەی دارچواله و منداڵان و

کارێزەکان.. کۆتایی دێ!

بەڵام لێرەوە، لە تخووبی ئەم مەرگەوە

لە کوشتنی ئاو و، لە تیرۆرکردنی گوڵ و لە

جەستەی زەردەڵەی هەڵەبجەوە، ژیانێ ڕسکاو
گوڵەگەنمێ هاتەدەرێ.. ئەو جەستەیە بوو بە مۆم..
لە ناوەوە تاریك و بەڵام ڕووناکیی دا بە دەرێ..
وەختێ شارێ بە خنکانی خۆی.. دەنگ بە دنیا
هەڵئەبڕێ، وەختێ عەشقێ بە سووتانی باڵای خۆی،
دڵدارانی ئەم دنیایە تا شارەزوور ئەهێنێ.
شارێك لە مردنی خۆیدا.. جیهانمان پێ بناسێنێ.
تۆوی خۆرەتاو و، زرنگەی زەنگ بڕوێنێ
شارێك لە مردنی خۆیدا و
بە مەرگی کانییەکانی.. گۆمی گەورە و
زەریای دوور و
ئۆقیانووس بهەژێنێ!

★

ئەی بەهاری بێوەژن و ئەی ڕووباری نووستووی
ناو کۆچێکی بێدەنگ!
ئەی بەرزترین زایەڵەی سەدەی بیستمان!
ئەی باڵندەی ڕۆحمان ئەودەمەی
باڵ ئەگرێ و ئەودەمەی ئەسووتێ
تۆ هەر تاژانە یادێ نیت، بە تەنها ساڵانە، لە گۆمەشینی
خۆتمان هەڵکێشی و یان بمانکەیت بە گریانی تاق تافکەرەیەك
وەختێ بۆ درەختی کۆچکردووی خۆی بگەڕێ! تۆ بە تەنها هەر
قەسیدەیەکی چاو سەوز نیت، ساڵی جارێ، ژنە هەورێ، لەو

ماهی و دەربەندانەدا، بە پرچی كڕووزەیەكی درێژ لەسەر تەمتوومانی
بە ژار و ژەنگیٚ بۆ شارەزووری "نالی"ت بنووسیٚ!
تۆ هەموو ڕۆژیٚ لەناوماندای، وەك دایك و باوك و هاوسەر و
جگەرگۆشە و وەك نان و ئاو و چون تین و تاوی ئاگریٚ، لە
ناوماندای، وەك چریكەی ئەسغەر و دەنگی مامڵیٚ.. لە ژوورەكانمدای
وەك پەنجەرە و ڕۆژژمێر و سەعات و بە هاوینان وەك مانگەشەویٚ.
تۆ هەموو ساتیٚ لەگەڵماندای. چوون پەنجەكانمان. تۆ بووی بە
گوڵی ڕەشی ناو گیانمان و نێو باخچەكانمان..
بووی بە شەقامی ئازادیی
لێرە و لەویٚ.. لەناو تیرێژی هەتاودای وەختیٚ بە ستوونی یان
شاقووڵیی دێیتە ژووریٚ..
تۆ لیمۆیت و بۆنت ئەكەین.
تۆ خەمیت و ڕەنگت ئەكەین.
تۆ عەشقیت و سەیرت ئەكەین.
تۆ دەنگیت و لە بێدەنگیماندا جریوەت ئەكشیٚ.
نمەیت و پرژەیت و پرووشەیت و ڕێژنەیت و
كەناری دیاری بیرەوەریت و سەرچاوەیەكی گەرم و
هەمیشە هەڵمی غەدرێكی گەورەت لیٚ هەڵئەسیٚ!
ئەی هیلالی كوژراوی
تا ئێستەیش بە ئاسمانەوە هەڵواسراو!
وەختی هەڵهاتنەوەت، وەختی زیندووبوونەوە و
دابەزینت. وەختی خەرمانە بەخشینت

لە نزیکبوونەوەی هەورێکی نزم لە دارڕژان.. نزیکترە!

لە نزیکبوونەوەی سروەیەك لە کۆساران.. نزیکترە!

لە نزیکبوونەوەی کازیوە لە هەتاو و

زەردەخەنەیەك لە لێوی ساوای ناوبێشکە.. نزیکترە..

ئەوەتا جەللادەکەت قاچێکی کەوتۆتە نێو تابووتەکەیەوە و

مردن خەریکە ڕایئەکێشێ!

ئەی کانی عاشقانی هەڵەبجە!

بە هەموو عاشقانی ئەو بەندەن و بنارانە بڵێ..

بە کارمامز و بە ژنە ڕەوەند و بە شمشاڵی قامیشەڵان و بە پلووسکی بەفراوان و بە قاپی تەنەکەی ماڵان و بە جووتە مەلی عاشقی گوێ ئاوان و بە هەموویان، تەلان تەلان،

بەستێن بەستێن.. پێیان بڵێ:

بەو زووانە پەپووسلێمانەکەی پیری شالیار لە کاوانەوە بە گەنجیی ئەگەڕێتەوە. بە دەم چریکەی سیاچەمانەوە بێسارانی بە سواری کەڵەکێوییەکی قاوەیی تیسکن دێتەوە. کەوە سپیەکانی نەقشیی لە شەقەی باڵ ئەدەنەوە. مەولەوی بە خۆی و پەپوولە و شیعر و ڕێحانە ڕەشەی بەر پشتێنەوە ئەگەڕێتەوە. ئەمجارەیان خاتوو عەنبەر ئەگەڕێتەوە و بۆتەوە بە کچ و قژی وەك سەری ئازادە و بووە بە مامۆستا و وانەکانی: ژن و باران، ژن و ئازادیی،

ژن و هەتاو بە کەنیشك و کیژۆڵانی لە چنوور چووی ئەو مەڵبەندە ئەڵێتەوە

پێیان بڵێ.. بەو نزیکانە

هەر لە ڕێگەی ئاسکەکانی دەشتی شێروانەوە، هەڵەبجە ئەچێ

بۆ بەغدا و لە قوڵینەی گەواڵە هەورێکی سپیدا و لەگەڵ خۆیدا
پێنج هەزار پەپوولەیش ئەبا. هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا. وەختێ
ئەگا، دیجلە لەبەری هەڵئەسێ و باوەش بەناو قەدیا
ئەکا و دەست ئەبات و کڵاوەکەی جەواهیریی لەسەر ئەکا. بە گمەگم
دوو جووت کۆترە شینەکەی نەجەف دێن و لەسەر شانی ئەنیشنەوە و
هەر لەوێدا دار زەیتوون و دار چنار و دارخورما ئەیکەن بە سەما.
لە دیواری کۆنکرێتی جەوادەوە، ئەسپەشێ دێتە دەرەوە و
پڕ بە پایتەخت ئەحیلێنێ و خۆر بەر ئەبێ و بارانی پرشنگ دائەکا.
هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا، گوڵی هەنار کاڵایەتی و قەڵبەزەیەکی
ئەحماوا باڵایەتی و، وەختێ ئەگا، ئەبونەواس لەسەر سەکۆ
دێتە خوارێ و لە گوڵ و هەنار و قەڵبەزە بادەی تازە دروست
ئەکا، یەکەم پەرداخ حسەین مەردان لێی وەرئەگرێ و هەر بە
یەك بین هەڵیئەدا. دوای ئەو ڕوشدی قژی بژە و بۆینباخ
خوار، دێتە پێشێ و تا ئەتوانێ "باخی عەلی" و خۆی مەست ئەکا.
هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا. کاتێ ئەگا. حوصەیری وەك جاری جاران
بوتڵی مەیە و چاکەتی بەر داکەوتووە و سووربۆتەوە و لە بەردەمی
پەیکەرەکەی ڕەصافیدا هەر لەترەدا و نیوەلاڵە و بە عەمودیی
جنێو بە کوڕەکەی صەبحە و بە مەدرەسەکەی عەفلەق و بە دوو ژمارەی
حەڤدە و سی و جنێو بە عەرش و قورش ئەدا! هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغداو
سەرنج ئەدا، حەیدەرخانە گەنج بۆتەوە: نێرگەلەکان،
سەماوەر و قۆری و پیاڵەی کەمەر زەڕلی، چایخانەکەی حەسەن
عەجمی، لەسەر وەجاغ و ڕەفەوە، دائەبەزن و دێنە

سەرجادەی ڕەشید و ئەزرنگێنەوە یەك یەك و هەڵئەپەڕن
لە خۆشیاندا، سەرنج ئەدا، هەردوو سدارەی گوبانجی و عەلیلوەردی
ئەویان بە باڵی مەقام و ئەمیان بە باڵی بیری نوێ، دوو کوکوختی
هەڵفڕیون و بەسەر قوببەی پیرۆزەیی و شەناشیلدا ئەخولێنەوە و
پێئەکەنن لە ئاسماندا.
هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا. بە شۆڕیجەدا ڕەت ئەبێ، لەشی بۆنی
حێل و دارچینی و میسك ئەگرێ. ماچی فەیلی، دەورەی
ئەدا، لە پاش تۆزێ ماچەکان ئەبن بە هەنگ و باڵای
هەڵەبجە بە شانە و، ئازادیی دێ و، هەنگوین بەسەر
هەمووان‌دا دابەش ئەکا. هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا و بەر
لە بەغدا لە شارەبان ئەوەستێت و، لەناو باخی پرتەقاڵدا،
دوا پارچەی جلی گریانی فڕێ ئەدا. ئەوسا ئیتر پرتەقاڵی
ڤژنارنجیی، لەناو پەرژینی مۆردەوە، کراسێکی ئاودامانی
لە گوڵی خۆی بۆ ئەهێنێ و.. هەڵەبجە جلی هەتاو و، هەڵەبجە
جلی کەرنەڤاڵ لەبەر ئەکا و ئینجا ئەڕوا..
هەڵەبجە ئەچێ بۆ بەغدا!

سلێمانی
2003/3/14

عومەری خاوەر دنیا ئەگەڕێ و،
پەپوولە شیعر ئەنووسێ و،
گازی ژەهراویش دەسگیرئەکرێ!!

ئەمە هیچ کەسێ نایبینێ
لەخۆم زیاتر!

بەرەبەیان، زوو بەرلەوەی
لەگوێ چۆمێ دار هەنار چاوی بگلۆفێ و
کارمامزێ لەخەو هەستێ و
هەتاو لە ماڵی بەفرەوە بێتە دەرێ!

زوو بەر لەوەی
هیچ دەربەندێ لەناو تەمێکی تەنکدا
باوێشکبدا
تاڤگەیەك، هەر بە ئەنقسەت و، بۆ گاڵتە
بە مشت ئاو بکا بەسەری بنچکێکداو

لە شیرین خەو دایچڵەکێنێ!.
بەرەبەیان، زوو بەرلەوەی
منارە مێزەر ببەستێ بۆ بانگدان و
زوو بەر لەوەی نزای دایکم
ببێ بە کۆترە باریکەو
بەرەو لای خودا هەڵفڕێ.

بەر لەوەی لوتکە دەستبەرێ
بۆ ئەوەی پۆپنەی گزنگێ
لەنێوان دووکەڵدا بگرێ.

زوو پێش ئەوەی
پیرە حاجی لەقلەقێکی کەشی بەسەر
لەگوێ زەڵم هەڵبلەرزێ و
باڵەکانی بکاتەوە و گوناە لەخۆی بتەکێنێ و
بەرەو گەرمەسێر هەڵفڕێ

ئەمە هیچ چاوێ نایبینێ
چاوم نەبێ!

پێش ئەوەی "با" لەمسەرەوە
شەونم بەرێ بۆ ڕوومەتی تازە گوڵێ و
لەو سەرەوە پریاسکەی هەڵمێ هەڵگرێ و

بۆ نیوەڕۆ بێتە سەرێ!.

زوو بەر لەوەی ئاگری ماڵێ

دابگیرسێ و ڕەنگی نارنجیی تێگەڕێ!

بەرەبەیان، پەڵە هەورێکی خەواڵووی

کاکۆڵ ڕەشی، سمێڵ سپیی

باران بەشانی "شنروێ"

لە سێدەریەکەی خۆیەوە دێتە دەرێ و

لەبەردەمی کەوێڵێکی داوێن تەڕی

سنگ و بەرۆك داچەقاودا

ساتەوەختێ ڕائەوەستێ و

لە باڵای گریانی کوردو

لە باڵای خوا ڕائەمێنێ و ئەوسا ئیتر دائەنەوێ و

دەست ئەبات و سیگاری تەم و مژێکی باریکەلە

لەناو قوڵایی دۆڵەوە هەڵئەگرێت و

بە بەردە ئەستێی دووگەلیی ئەمبەرئەوبەر

سیگاری دائەگیرسێنێ و

مژ لە دوای مژ

ڕەوەز ڕەوەز و دەشت بە دەشت

خەمی درێژی ئەکێشێ...

لەپاش قەیرێ نزم نزم

بە هەورازی هۆرەیەکدا سەربەرەو خوار دائەگەڕێ.

پەڵە هەورێ

خالۆ هەوریٚ!

بۆ فەقیانەی ئەم سەفەرە

دوو تیلماسکێ لە خامەکی یەکەم شەفەق

دائەدرێت و لە مەچەکییەوە ئەپێچێ و

بەسەر خەفەتێکی خزا

دێتە خوارێ..

ئەمە هیچ چاوێ نایبینێ

چاوم نەبێ...

هەور کۆمبۆتەوە و ئەڕواو جار بەجارێکیش ئەکۆکێ

هەور قورسە

هەور ئەمانەتی پێیە

ئەمانەتی بەهارێکی بێوەژن و

ئەمانەتی هۆنراوەیەکی شین پۆش و

ئەمانەتی ناوخەزانی مەملەکەتێ.

ئەمانەتێ لە تەنیایی عاشقان و

ئەمانەتێ لە نامۆیی نیشتمان و

ئەمانەتێ لە خەونەکانی شانزەی سێ.

هەور ئەمانەتی پێیەو دائەگەڕێ

نزم.. نزم.. ئەڵێی سەرپۆشی دایکمەو دائەبەزێ.

نزم.. نزم.. ئەڵێی پەردەو کوللەی پەری و

ئەڵێی کەژاوەی گریانی خوداوەندە و دائەبەزێ.

نزم نزم هەردێت و دێت

لەڕێ شان ئەدا لە شانی خەمەکانی

دار گێلاس و گوڵی ژاڵەو

ئەرخەوان و

چۆغەی سپیی

ئیتر سوور سوور هەڵئەگەڕێ!.

هەور ئەمانەتی پێیەو بە کاوخۆ دێ

نزم نزم هەتا دێتە سەر هەڵەبجەو

لە ناوەڕاستی شەقامدا

باڵەکانی ئەکاتەوەو

هەڵئەبەزێ و هەڵئەپرژێ و هەڵئەڕژێ و

لە ناکاوێ

هەر لەوێدا

بە ئەسپایی

عومەری خاوەر دائەگرێ!

ئەمە هیچ چاوێ نایبینێ

چاوم نەبێ!

لە بازاڕدا

عومەری خاوەر بۆ ساتێ ئەبێ بە پەیکەری شارو

جووڵە ناکاو لە ژانێکی مەیلەو شیندا و

لەسەر سەکۆی کازیوەیەك ڕائەوەستێ!

چاو بەناو کۆستا ئەگێڕێ

لە پڕێکدا هەنگاو ئەنێ و

به یاددا پێچ ئەکاتەوەو
بە کۆڤانێکی باریکدا وەرئەچەرخێ و
پیر محەمەد، کانی قوڵکەو
یەکەم ئاوڕ لە دەرگای کۆنە ماڵەکەی
ئەداتەوەو
ئەم کەڕەتەیان خێراتر
لەگەڵ (با) یەکی کلۆڵدا پێ هەڵئەگرێ!
هەر دوورا و دوور، پاسەوانێك و ئاگرێ
بەدییئەکاو هەناسەیەك
بۆ ئیشەکەی جارانی خۆی هەڵئەکێشێ.
ئەمجارەیان بەلای ڕاستی
نووری شیعر و
فرمێسکێکی ڕاوەستاوی بەژن بەرزی
ڕەنگ زیوینی
"مەولەوی" دا تێئەپەڕێ.
ئەڕواو ئەڕواو ڕاناوەستێ..
لە "مۆردانە" بەتەنیشتی قەسیدەیەکی "گۆران"دا
کە لەسەر چرپای مانگەشەو ڕاکشاوەو
تووشی نەخۆشیی شێرپەنجەی گەدە بووە و ئەناڵێنێ
گوزەر ئەکاو تێئەپەڕێ و
کەس نایبینێ!
لەنزیك "کانی عاشقان"

لەماڵێکی قوڕینەوە، تارماییەکی هەژاریی
منداڵێکی پێنج شەش ساڵان
پێخاوس وەکوو کارژۆڵەو
جلدڕاو وەکوو دار چواڵەی بەر ڕەشەباو
غەمگین وەکوو کەروێشکێکی لانە ڕووخاو.
بۆ نان کڕین دێتە دەرێ
لە پڕێکدا ئەو ئەبینێ و
ئەبێ بە مانگی ناو حەوز و ئەحەپەسێ و
خەریکە هاوار بکات و بڵێ ئەوە
عومەری خاوەر خۆیەتی و هاتۆتەوە
ئیتر ئەم لەچاو ون ئەبێ!.

★

عومەری خاوەر بەخۆیی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
سەفەر ئەکا بۆ کیشوەری زەردو ڕەش و
سپی و سوور و بۆ لای عەشقی سەوزوشین و
بۆ لای خەمی ئێجگار دوورو
ئەمجارەیان سواری فڕۆکەی بۆینگ و
تیژڕەو ئەبێ
وەختێ خۆی ئەکا بە ژووری درێژکۆلەی
زۆر ڕووناکی فڕۆکەدا هەر لە خۆیەوە ئەشڵەژێ
نازدارەکان، ژنە کەیبانووی تەیارە
ئەیبینن و ئەیناسنەوەو

بۆ چرکەیەك و دوو چرکە لێڵ ئەبن و

زەردەخەنەیان ئەژاکێ

عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە

سواری پاپۆڕی زۆر گەورەی ئۆقیانووس و زەریا ئەبێ

سەر لە هەموو بەندەرێکی شیعر و ئاشتی و

خۆشەویستیی دنیا ئەدا!

لەناو بوخارو هەڵمدا دائەبەزێ و

هەر سەروملی دیار ئەبێ.

بە بەر باراندا ڕێ ئەکاو

لە شوێن پێیدا گوڵ هەڵئەقوڵێ

بەناو خەوندا ڕێ ئەکاو

بەدوای خۆیدا پەتی دووکەڵ ڕائەکێشێ

لەسەر کورسی بەر تریفەی

ڕوو لە زەریا دائەنیشێ و

هەرچی منداڵێك کە بینی

چڵێ نێرگزی هەڵەبجەی لێ وەرئەگرێ!.

عومەری خاوەر بەخۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە

لە کەناری ئۆقیانوسدا پیاسە ئەکا

دۆلفینەکان ئەیبینن و ئەیناسنەوەو

بۆ پێشوازی، لە بنەوە بەرەو سەرێ

کەوانەیی خۆ هەڵئەدەن

دۆلفینێکی هەرزەکاریان زیاد هەڵئەچێ

دەمی ئەگاتە ڕوومەتی کۆرپەلەکەو ماچی ئەکاو
ئەکەوێتەوە ناو ئاوو شڵپەیەکی ئێجگار گەورەو
کۆرپەلەکە دائەچڵەکێ
عومەری خاوەر ئەگەڕێ و هەر ئەگەڕێ
جارێك ئەبێ بەگڵۆپی ناو تەم و مژ.
جارێکی تر بە نەورەسێکی زۆر ماندوو لە کەناردا.
یاخود ئەبێ بە چارۆگەی
کەشتیەکی لە دوور دیاری بەر ڕەشەبا!
عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
گەیشتۆتە کونج بەکونجی ئەم جیهانە
لەیەك وەختا، لەسەر دیواری ماڵێکی کۆپنهاگن
پایزێکی ڕۆژژمێرەو
لەیەك وەختا، لەسەر ڕەفەو
لە ماڵێکی ناو ژاپۆندا
پەیکەرێکی بچکۆلانەی
ناو عالەمی زوڵم و غەدرەو
لەناو هۆڵێکی لەندەندا
ناونیشانی مانفێستێکی ئازادییەو
لە باخچەیەکی گشتیدا و لە بەرلیندا
خۆی هەڵواسیوە بەقەدی دارو بارداو
لە شەقامێکی سەرەکیی ڤیەننادا
خۆی نووساندووە بە جامی ماشێنەوەو

یاخود لەناو ئاپوورەیەك
خۆ نیشاندانی کۆترو دار زەیتوونی هێلسەنکیدا
هەڵەبجەیەو جادە جادە
لە پێشی پێشەوە ئەڕوا!
★
عومەری خاوەر ئەگەڕێ و هەر ئەگەڕێ و
بێ پەساپۆرت و بێ ڤیزەو
بێ ناسنامە
قاڕە بە قاڕە تەی ئەکات!
لە ئەمریکای لاتیندا ئەیبیننەوە
کرێکاری کێڵگەی مۆزەو
شەپقەی پووشووی پان و پۆڕی
هاوینێکی پڕ لە خێری لەسەردایە!.
لە ئوسترالیا ئەیبینن
بۆتە کەنغەرو باز ئەداو
بێچووەکەیشی لە باوەشی و بەرسکدایە.
لە کیشوەرە ڕەشەکەیشدا
گۆرانییەکی سپییەو
کراسی پڕ گوڵەباخی زەردەخەنەی
نون. ماندێللای لەبەردایە!
★
هەندێ شەویش

کە مانگ نیوەی ئەکەوێتە ناو زەریاوەو
نیوەکەی تری، بۆی ئەگری، لە کەناردا و
دەستەوئەژنۆ، خەمی زیوین، دائەمێنێ!
ئەو شەوانە
وەختێ کۆرپەلەش وەك خونچە و وەك چۆلەکەو
هەڵبەستێکی بچکۆلانە، ئەویش ئەنوێ!.
ئەوسا باوکی هەڵیئەگرێ و ئەیبا لەناو
جۆلانەیەکی لاولاودا بە ئەسپایی پاڵی ئەخاو
بە جامانەکەی سەری خۆی دایئەپۆشێ
ئەم خۆی ئەڕواو، ئیتر بای وەشت
لەجیاتی ئەو ڕایئەژەنێ.
ئەوسا عومەر هەر بە تەنیا
بەرامبەری تەلەفزیۆن دائەنیشێ
نیوەی لەشی لەبەر نسیەکەی غوربەتاو
نیوەی تری لەبەر کزەبای هەڵەبجە بەجێدێڵێ
جگە لە پەنجەکانی خۆی
چەند پەنجەیەك لە ئەشکەنجەو لە دارسێوو
لە نامۆیی و لە پەلکە گیاکان وەرئەگرێ
کەناڵەو کەناڵ ئەگەڕێ و لە پڕێکدا ڕائەوەستێ
لەسەر جزیرە دایئەنێ و
بەسەر باسی خۆیدا ئەچێ
خۆی و پێنج هەزار درەختە شین پۆشەکەی.

خۆی و شاری خۆڵەمێش و مرۆڤ ڕێزان.
خۆی و مەوسیمی فیراق و هەوای زەرد و
عەشقی وێران!
عومەری خاوەر گوێ ئەگرێ و
خەمی سپیی شلوێ ئەبێ.
عومەری خاوەر پەست ئەبێ و
چون داربیەکی پرسەدار
تەمی وەڕسبوون دایئەگرێ!
لەو ساتەدا
لە بیابانی ویژدان و لە بیابانی زمانی جزیرەدا
هەرچی خواوەندە ون ئەبێ و
باران ئەمرێ و
تەپ و تۆز جوانیی ئەخوات و
خۆر ئەگیرێ و
لم حەقیقەت دائەپۆشێ.
لە ئاوێنەی جزیرەدا و لەو وەختەدا
سەری "گۆبلز"
وا بە لەشی وەزیرێکی ڕۆشنبیری عەرەبەوەو
ڕۆژنامەکەی "عبدالباری" لە مێزگردا
دانیشتووەو
بەڵام سجلی فتوحات و
شمشێرەکەی والی ئەدوێ!

له ژوورەکانی ناو فەتواو
ژێر زەمینی دەوڵەتانی جزیرەدا
ئیسلام شیرێکە ڕیشن و چەقۆیەکە دەم بە ویردو
تەقویمێکە ڕۆژەکانی خۆی ئەکوژێ!.
عومەری خاوەر سەیر ئەکاو
عومەری خاوەر گوێ ئەگرێ و
درۆی جزیرە ئەژمێرێ و
لەدواییدا وەکوو تەیرێ ماندوو ماندوو
سەر ئەکاتە سەر سەرینی خەزانێك و
بۆخۆی ئەنوێ!

★

عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
هەر ئەگەڕێ و هەر ئەگەڕێ. خولیای شینەو
پرسەی مۆرەو، هەتاکوو سەر، لە وڵاتی
کۆتەڵێکدا داناسەکنێ. ئەم کەڕەتە، هەوری
بەفرەو، لە پۆڵەندا، ئەیکا بە پرووشەی
عەشق و لە سپۆری ترێنێکدا سەر دەردێنێ.
سپیی سپیی هەنگاو ئەنێ و لە واگۆنێکی
زەرد باودا کە بۆنی سیر لە دەمی دێ،
لەسەر کورسی، ژمارە شانزەی ڕیزی سێ
دائەنیشێ!.
شەمەندەفەر لە زاری ئاسنینەوە،

لەگەڵ فیشکەیەکی کورتدا، چەند ستوونێ
لە بوخاری ناوقەد پچڕاو فڕێ ئەداو،
ڕووناکیی کزی سەر سپۆر ئەشڵەژێنێ.
نەورەسێکی قژ زەرد پرسیی:
ـ بۆ کوێ غەریبی غەریبان؟!
کلووی نامۆ!، ئەی مانگەشەوی سەرگەردان،
ئەچی بۆ کوێ؟!
ـ بۆ لای مێژوویەکی خنکاو،
کە بە شێوە لە خۆم ئەچێ!.
بۆ لای موسا سووتاوەکان.
بۆ لای ئەو دووکەڵکێشانەی
لە هۆلۆکۆستی جەستەوە
ژێر ئاسمانیان قیرتاو کردوو
بۆ لای ئەو ڕیزە کوورانەی
فریشتەکانیان تیا برژان!.

عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
بە هەم ئاهەنگی دوو دڵۆپ لە باڕێزەو
هەندێ لە حەسرەتی پاراو
لە "بیرکناو" هاتە خوارێ
لە دەروازەی ساڵەکانی "S.S" ەوە، چووە ژوورێ
هەر لە ڕێوە بۆنی فەنابوون و عەدەم هاتە لووتی. چووە پێشێ و

سەیری ڕیزە فڕنی کرد، سڵەمیەوەو، وا هەستیکرد
سەرنجەکانی قرچە قرچ لەسەر پلێتن و ئەسووتێن.
پێی خستە ناو ژووری ژەهرو ساوناکانی مردنەوە،
گەڕایەوەو وا هەستیکرد گوڵان و زەڵمی ئەخنکێن!.
عومەری خاوەر ئەگەڕێ و هەر ئەگەڕێ و
لە "بیرکناو" بەچاوی خۆی غەدری بەرجەستە ئەبینێ:
سەدان سەدان جووتە پێڵاوی چاوەڕوان
بەڵام هەرگیز قاچەکانیان نەهاتنەوە.
سەدان سەدان شەپقەو کڵاوی چاوەڕوان
بەڵام هەرگیز سەرەکانیان نەهاتنەوە.
سەدان سەدان ستیانی کچ، ستیانی ژن
بەڵام هەرگیز مەمکەکانیان نەهاتنەوە
سەدان، سەدان، سەدان، سەعات و بازن و کەمەربەند و
گۆچان و ڕستە کلیل و ئەموستیلەو بووکە شووشە و
بەڵام هەرگیز، هەرگیز، هەرگیز جارێکی دی
خاوەنیان نەگەڕانەوە!
عومەری خاوەر بەخۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
لە دەروازەی "s.s"ەوە دێتە دەرێ و
هەر بە لکی جامانەکەی کلووی فرمێسك و
زەنگیانەی نمە ئەسڕێ..
هەر لەوێدا، هەمان نەورەسی قژ زەردی
جاری پێشوو، لەسەرشانی هەڵئەگورمێ و

لێی ئەپرسێ:

ـ چیتدی؟! غەریبی غەریبان؟!

ئەمێستاکە باڵندەی ڕۆحت چی ئەڵێ؟!

ـ تۆپەڵ.. تۆپەڵ

خۆشەویستیی سووتاوم دی!.

وردە ڕەژووی جێماو لە جەستەی زەمانی دابڕان و

سەرابی پۆلە نەورەس و خەونو خۆزگەی خۆڵەمێش و

ئاویلکەکانی گۆرانی و

گۆڕستانی هەتاوم دی!

ـ بەڵام ئەی نەورەسی قژ زەرد!

لە هۆلۆکۆستەکەی مندا

نە جووتە پێڵاوێ جێما هەتا دوو قسەی دوو قاچ و،

نە بازنێ هەتا دوو قسەی دوو پەنجە و موستیلەکەیم

بۆ بکا! هیچ جێنەما..

لە ڕۆژی حەشرەکەی مندا

نە کڵاوی عەشقێ جێما تا باسی سەریم بۆ بکاو

نە گۆچانی پیرەدارێ تا باسی عومریم بۆ بکاو

نە ستیانی جوانە کچێ هەتا باسی مانگە شەوی

سینەو بەرۆکیم بۆ بکا

هیچ جێنەما..

قاچ بە پێڵاوەوە ڕۆیشت و

سەر بە کڵاوەوە ڕۆیشت و

گواره بە گوێچکەوە ڕۆیشت و
چاو بە چاویلکەوە ڕۆیشت و
هیچ جێنەما..
ئەی نەورەسە قژ زەردەکە
لە ڕۆژی حەشرەکەی مندا
ئەوەی کە لەوان بەجێما..
سەحرایەك بوو لە عەدەمداو
عەرعەرێ بوو وەك سڕی خوا!

عومەری خاوەر لە شاری هێرۆشیماو
لە سەنتەری خۆڵەمێشیی ئەو شارەدا
ماڵی تایبەتی خۆی هەیە
خشتی دیوار هەر لە گوڵی جامانەیەو
باڵکۆنەکەی کەمامەیەك لەسەریایەو
بە ژاپۆنیش لەسەر دەرگای
دەری دەرەوە نووسراوە:
ئەم دەرگایە ئاوەڵایە بۆ گشت کەسێ
لە دنیادا و با بەخێربێ
بەڵام تەنها هەر بەعسییە
کە بۆی نییە بێتە ژووری!

★

پێنج هەزار ژێی دەنگم پچڕان

وتم ئیتر ئەبێ بچمە سەر قەبرانی مێژووی دەنگم!.

پێنج هەزار باڵم لێبۆوە

وتم ئیتر ئەبێ بچمە سەرقەبرانی هەڵفڕینم

قەت وا نەبوو

لە پچڕانەوە بەستنەوە دروستبۆوە و

لەسەر قەبرانی فڕین و لە گۆڕستانی باڵەوە

جارێکی دی ئاسمانی نوێ

بۆ فڕینی تازەترم دروستبۆوە"

★

عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە

هەر بە ڕێگەی کاکێشان و ڕێگای بادا

ئەگەڕێتەوە بۆ وڵات

ئەمجارەیان عومەری خاوەر ئەگاتە

سێ کوچکەکەی سەر سەرێ و

بای ڕەش گەمارۆی ئەدات و

کرێوەیەك ڕێی پێ ئەگرێ

لە شوکاکەوە عەشقێ دێ و

فەرەنجیەکی هەتاوی بۆ ئەهێنێ!.

لە دەرسیمەوە عەشقێ دێ و

جووتێ گۆرەوی لە خوری

ناو کلێپەوە بۆ ئەهێنێو

لە دواییشدا

له ڕۆحی بادینانەوە
عەشقێك دێت و
کلێتەکەو
ملپێچەکەو
دەسکێشەکەی
"ئەنوەر مائی"
بۆ ئەهێنێ!.

★

"عومەری خاوەر" گینگڵی بەردەوامی
بەهارێکی سەر ئاگرە و مانگی مارتەو
کەچی لەناو حوزەیراندا لەرز ئەیگرێ..
هەندێ جاریش بەستەڵەکی ناوکاوانەو
بەڵام لەناو تەموزێکدا هەڵئەقرچێ
"عومەری خاوەر" ئەگەڕێ و هەر ئەگەڕێ و
ئەمجارەیان لەسەر بەردێ
ئەبێ بە کەڵێکی سوور و بەرامبەری
پرژە پرژی جەستەی سپیی تاڤگەیەك
له ڕەواندز ڕائەوەستێ و
حسەین حوزنی بە پەستەکی دیرۆکەوە
پەیدا ئەبێ و، لەوبەرەوە
دار چنارێکی سورفلی خاڵ خاڵاوی
کامێرای سەوز لە باخەڵی

دارستاندا دەرئەهێنێ و بە دوو قۆڵی
بۆ یادگار، چەندین وێنەیان بۆ ئەگرێ.
"عومەری خاوەر" هاژەیەو قەت ناسرەوێ
ئەمجارەیان ڕووئەکاتە "بازیان" و
بەردە قارەمان ئەیبینێ و ئەحیلێنێ و
بانگی ئەکاو ئەمیش ئەچێ و
لە سای سێبەری عەشقێکی بریندااردا
پاڵ ئەکەوێ و بە جووت خۆی و کۆرپەلەکەی
قووڵ قووڵ خەویان لێ ئەکەوێ.
عومەری خاوەر ڕووبارە و هەر ئەڕوات و
ماندوو نابێ و بە ڕۆژ هەتاوی باریکەو
هەنگاو ئەنێ و، بە شەو ئەستێرەی گەڕۆکی
هەجیجیە و لە هەر شوێنێ غەدری بینی
لەوێ هەڵدێ.
ئاو بەقەد چاوی خۆی خۆشی ئەوێ
باخ ئەیبینێ و ئەڵێ فەرموو
بۆماڵەوەو بۆ ساواکەیش
بێشکەم هەیەو خەمت نەبێ!
دەشت ئەیبینێ و شوان ئەیبینێ و مێرگ ئەیبینێ و
هەموو ئەڵێن فەرموو بۆ ژێر ئەو هەرزاڵەو
بۆ ساواکەیش گوانی پڕی شیری تازەی
مەڕمان هەیەو خەمت نەبێ!.

ئەو هەر ئەڕواو گەڵای خەزان لەگەڵیایەو
"با" یەکی شین ئاوەڵێتی و
پەپوولەیەکی ئاوارەیش لەسەرشانی و
نزیك نزیك لە دەم و چاوی کۆرپەلەی
ڕائەمێنێ و ئەو هەر ئەڕواو
بەندەنێ هات، کەوێ پرسیی:
ـ ئەوە بۆ کوێ ئەی نوێنەری
پێنج هەزار ئاوێنەی شکاو ئەچی بۆ کوێ؟!
ـ بۆ لای قاسپەیەك لە کەرکوك
تا قەتارێکم بۆ بڵێ.
دۆڵێك هات و تەمێك پرسیی
ـ ئەوە بۆ کوێ ئەی دەم ڕاستی
پێنج هەزار نێرگزی لاڵ و پێنج هەزار جۆگەی کەڕوکوێر،
ئەچی بۆ کوێ؟!
ـ بۆ لای لەیلایەك لە ئامەد
تا بە پرچی دوو دێڕ فرمێسکی زۆرتازەم
لەسەر گەردنی هەڵەبجە بۆ بنووسێ!
بنار هات و گۆمێك پرسیی
ـ ئەوە بۆ کوێ ئەی زریکەی پەڕاگەندەو
ئەی برینی بێ ماڵ و جێ، ئەچی بۆ کوێ؟!
ـ بۆ لای دەریاچەکەی ورمێ
تا ئەم مانگە بچکۆلەیەی

ناو باوەشی خۆمی بەمێ!

عومەری خاوەر ئەچێتە سەر دوا دوندی پیرۆزەیی
بەرزی کۆست و بەرەو لای خوا بە هەردوو دەست
ساوای باوەشی هەڵئەبڕێ و چەند گاتایەك لە سرودی
ئاوێستاکان لە دەنگیا دائەگیرسێنێ و دەنگ گڕ ئەگرێ و
لە هەوایشدا پەیڤی نووری زەردەشتێکی هاوچەرخ ئەڕوێ:
من نەخشی سەر تاوێرە ژانی ئەبەدیی ئەم کێوانەم.
نەخشێ لە غەدری بڕۆنزی و نەخشێ لە پەندی ژەهراوی.
خواوەندی وەرزی بێکەسان بە کلێپەی کۆڤان نووسیومی و
برووسکەیەکی پەیکەرتاش لە شەوێکی مانگ لەبارچوودا،
هەڵیکەندووم. خۆڵەمێشێکی وێنەکێش بە ڕەنگی خۆی و
ڕەنگی کورد ڕەنگی کردووم. لەناو هەوای خنکاوەوە
بەرێ کەوتووم. ئەرزی حەرام لە نێڵەنێڵی گوناهدا
گۆشیکردووم. من و ئازار دووانەیەك بووین کە
گەورەبووین، سەرمان لێتێکچوو ئەو من بوو،
یان من ئەوبووم؟. تەنهایی ئەم ڕۆحەی منەو
خزاوەتە گەردوونەوە. جودایی ئەم لەشەی منەو
پەڕیوەتە ونبوونەوە. من نامۆیی و من تاراوگەو
من کۆچڕەوم داهێناوە. مەرگ دووسێ شێوەی هەبوو،
بەڵام من کردم بە هەزار. خاك جێگیر بوو بەڵام
من کردم بە کۆچەر. ڤیژە لە پێشدا نووزە بوو بەڵام
من کردم بە هاوار. لەسەر کەمەری سەرزەمین من

نیشانەی سەرسوورمانم و لە تەوقەسەری ئەویشدا
من بووم بە نیشانەی پرسیار!... (با) ئارام بوو، بە زریکە
من شێتم کرد. ئاو هێور بوو من بە مەراق ئەم
گێژەنەم بۆ دروستکرد. کە من نەبووم. سێ وەرز هەبوو،
کە من هاتم، خەزان هات و ئومێد ڕژاو، هەتاو وەری و،
سامالْ شکاو، بەفراو سووتاو، سێبەری خۆم، خۆمی کوشت و
لە پرسەیشما هەر ئەویش بوو بە پرسەدار!.
هەتا ئێستەیش ترسێ کە بەسەرما باری، نەچۆتەوە!.
من مێژوویەکی شەل و من کولتوورێکی کوێرە مووشەو،
خەریتەیەکی بێ دەرگاو، کلیلێکی لە هۆش خۆ چووم!
"قاچێکی تازەم بدەنێ!. ئەی کێوەکانی یەکگرتن!.
دوو چاوی تازەم بدەرێ! خۆشەویستیی، لە هەر کوێ هەی!.
ئاو تۆیش دەروویەکم بەرێ!
ئەی ڕەهێڵەی ڕووناکیی تۆیش، بمخە سەرپێ و
بیکە بە تۆفی ناو عەقڵی ئەمڕۆو سبەی!"
من چیبکەم لەم ئاسەوارە ڕزیوانە؟!
لەم هەموو تەیرە مردووانە؟!
لەم هەموو پەیڤە نووستوانە؟!
لەم هەموو کەفە ژیلکانەو
من چیبکەم لەم
هەموو میراتی خوێنانە؟!
دارکەنەکان، لە نزارەوە دێنەوەو، هێشتا پاشماوەی زریکەی

دارەکان و گوڵەکانیان لەسەر تەورو دەست و پەنجە
تەڕتەڕ دیارە.
کاروانچیەکان، لە سەفەرەوە دێنەوەو
هێشتا پاشماوەی غەدرێکی ڕەنگ تۆزاوی لەسەر یاڵ و
سەر خورجین و پاشکۆکانیان پەڵەپەڵە هەمووی دیارە
براکانیش، لەسەر شاخەوە دێنەوەو
باڵایان وەکو دەنگیان و دەنگیان وەکو
چەکەکانیان لە دوورەوە سوورسوور دیارە.
ئەی من چیبکەم ئا لەم هەموو
کارمامزە هەتیوانە؟!
ئەی من چیبکەم ئا لەم هەموو
مراویە بێوەژنانە؟!
لەم هەموو باخە لالانەو
لەم هەموو گوڵە کوێرانەو
بیانبەمە لای کام یەزدان؟!

عومەری خاوەر بە خۆی و کۆرپەلەکەی باوەشیەوە
بە سواری حەیران ئەگاتە سەر هەولێر و
لەوێشەوە "موکریانی" پەڕەپەڕەی
فەرهەنگەکەی بۆ ئەکاتە باڵۆنێك و
سواری ئەبێ و ئەگاتەوە سەر هەڵەبجە
لەناو فەزای پیرۆزەیی
سەر مۆردانەو سەر گوڵان دا

بچووك بچووك ئەبێتەوەو
وەكوو قەڵبەزە پەرت ئەبێ و
ئەبێ بە شەونم لەسەر گیا.
عومەری خاوەر ئەچێتە ناو ئاسۆوە
بچووك بچووك ئەبێتەوەو
ئەبێ بە كەنیسمەی چیا
دیسانەوە دێتە خوارێو
بچووك بچووك ئەبێتەوەو
ئەچێتە ناو ڕەنگەكانی زەنگیانەوەو
ئەچێتە ناو ڕەنگەكانی مووروەوەو
لە دواییشدا ئەبێ بە ڕشتەی مرواریو
بە ملوانكەی خۆشەویستیو
بە نقێمی سەر موستیلەی
پەنجەی ژنێ!
دیسانەوە نقێمەكەیش هەڵئەفڕێتو
ئەمجارەیان ئەچێتە پۆلی خوێندنی
چۆلەكەی یەكەم ساڵەوەو
لەسەر كورسی شكۆفەیەك دائەنیشێ
ئەبێ بەحەرف
بەپیتی "هێ"
ناو فێر ئەبێ
ئیتر ئەنووسێ هەڵووژەو

ئیتر ئەنووسێ هەڵەبجەو

لە دەفتەری منداڵێکدا چاو هەڵدێنێ!

ئەمە هیچ چاوێ نایبینێ

چاوم نەبێ

ئەمجارەیان لە پۆلەوە دێتە دەرێو

گەورە گەورە

ئەبێ بە ئەسپێکی سپیی‌و

لە غاردایەو ئەحیلێنێو بۆ بەرەو خوار

یاڵ گڕ ئەگرێو

تا بەردەمی مۆنۆمێنتی یادگارێ

ڕاناوەستێ.

کە ڕاوەستا، ئەبێتەوە

بە عومەری جاری جاران، کەس نایبینێو

پشتێنەکەی ئەبەستێتو جامانەکەی ئەبەستێتو

بەهار ئەدا لە یەخەیو

ڕێك مل ئەنێ بۆ ناو ژووری

لە ژوورەوە ئەیناسنەوە

ژێر قوببە هەموو ئەوروژێ

پێنج هەزار ناو لەسەر دیواری بەرزەوە

هەموو ئەبن بە پەپوولەو یەك لەدوای یەك

دێنە خوارێ

هەندێ لەناوە گچکەکان قاچیان ناگاتە سەر ئەرزو

بەر ئەبنەوە
بەڵام پەپوولە گەورەکان
خێرا هەڵیان ئەگرنەوە.
ئەیناسنەوە یەکەیەکە پەپوولەکان ماچی ئەکەن
هەواڵی "خاوەر" ئەپرسن
هەواڵی کۆرپەی باوەشیو
پرسیاری فڕگەو تەیارەو
سەردێڕەکانی ڕۆژنامەو قسەی تازە
بۆ هەڵەبجەو، پرسیاری خانووە نوێیەکەی هێرۆشیماو
پرسیاری فلیم بەرداریو شریتەکەی ڕۆژی شانزەو
پرسیاری پاپۆڕی گەورەو بەندەرەکانی جیهانو
پرسیاری نیلسۆن ماندێلاو
پەپوولەی باخچەی کراسیو
پێست ڕەشەکانی لێ ئەکەن
لەدواییدا عومەر ئەڵێ:
ئیتر بمبەن بۆ هۆڵەکەم
پەپوولەکان هەر بەگەڵای گەڵاڕێزان
کەژاوەیەك دروست ئەکەن
عومەر ئەخەنە ناویەوەو هەر لەسەر شان
ئەیبەن هەتا ناو هۆڵەکەی.
پەپوولەکان لەسەر کورسیی دائەنیشن
یەکەم کەڕەت پەپوولەیەکی شاعیر هەڵئەسێو

لەهەوادا شیعرێکی خاڵدار ئەنووسێ‌و

لەدوای ئەوە عومەر خاوەر

پێشکەش ئەکاو

ئەویش ئەچێتە سەر شانۆو

لەبەردەمی گوڵە هێرۆی مایکرۆفۆندا

هێمن.. هێمن.. ڕائەوەستێ

پەپوولەکان بەپەڕەی گوڵی هەڵوەریو

دەست ئەکەن بەچەپڵە لێدان

کانی عاشقان لەخوارەوە هەڵئەستێت‌و

جامێ ئاوی بۆ ئەهێنێ‌و بۆی دائەنێ

عومەر دوو قوم ئەخواتەوەو

بۆ چەند چرکەیەك مات ئەبێ

دوایی ئەڵێ:

ئەی پەپوولە بەڕێزەکان!

سوپاس.. سوپاس.. بۆ هەمووتان

تکایە چەپڵە لێمەدەن

تا ئەم پەیڤە سەوزو سوورەم تەواو ئەکەم

من ڕاسپاردەی باران‌و هەوای سپیی‌و

ئاوی سەوزو شیعرم پێیە

ڕاسپاردەی گژوگیاکانی ناو عەشق‌و

ڕاسپاردەی یەکەم شەفەقی بەیانی‌و

ڕاسپاردەی یەکەم خوێندنی تەیرێکی

تازە خوڵقاوی گوێ دیجلەو
ڕاسپاردەی ڕۆحی بەفرو
ڕاسپاردەی یەکەم ڕەنگی تروکاوی
ناو قۆزاخەی تیشکم پێیە
هەمووی چەند چرکەیەك ئەبێو ئێوە ئاگاتان لێ نییە!
من بەسواری هەورێ هاتم
ئەو پێی وتم.
هەوریش لە زاری ڕووبارێو
ڕووبار لە زاری چیرۆکێو
چیرۆك لە زاری دارێکی یەك قۆڵەوەو
داری یەك قۆڵیش لە زاری
حەمە سدیقی پێنجوینیو
حەمە سدیقی پێنجوینیش
ئەویش دیسان هەر لە زاری
نەورەسێکی یەك باڵەوە
بیستویانەو
منیش وا بە ئێوەی ئەڵێم:
ئەی پەپوولە بەڕێزەکان!
لەژێر زەمینی وەحشەکەی ناو بەغدادا
لەبنی بنی بنەوەی تاریکیدا
هەوای ژەهراوی گیراوەو
ئێستە لەناو بەرمیلە نەوتێکدا بەندەو

بڕیار وایە سەری بەرمیل نەکەنەوە

تا هەڵەبجە..

ئەی خانمانی پەپوولە!

ئەی برایانی پەپوولە!

ئیتر لەسەر دیوار چیبکەین؟!

چیبکەین لێرە؟!

فەرموون با بچینە دەرێ.

بۆ بەر هەتاوی تازە زاو.

بۆ بەر (با)یەك وەك هەناسەی خودا پاكو

بۆ لای ئاوێ چون فرمێسکی نالیی ڕوونو

بۆ لای شارێ زۆر لەگریان ناسکترو

بۆ لای عەشقێ لە هەمووومان باڵابەرزترا!

فەرموون با بچینە دەرێ!

سلێمانی
2004/1/19

یەکی شووبات بوو؟!

یان، یەکی خەزان؟!

یەکی شووبات
ئەبوو یەکی بەفر و، یەکی بارێزە و
یەکی سەر بە کڵاوەی باران و
یەکی ناو سەهۆڵبەندان و
یەکی تۆف و کرێوە بێ!
کەچی نە پرووشە و کلوویەك بینایی
پەنجەرەمی سپی کرد و..
نە تنۆکێ دای لە قژی قەسیدەم و
نە باپووسکەیەك ملی پێبردمە ناو پاڵتۆکەمەوە و
نە سەرما و سۆڵە و سەقەمێ
دەست و پەنجەی ڕستەیەك و
چیرۆکێك و خۆمی تەزان!
یەکی شووبات بوو؟
یان یەکی خەزان؟

یەکی زستان بوو؟
یان یەکی گریان؟!

★

ئەوەی کە هات و دابەزی و
کەوتە سەر ئەرز و سەر جەستە و
سەر ڕۆحی من..
ئەوەی وەری و
ئەوەی باری و
ئەوەی هەڵیکرد و پژا و ڕژا..
ڕەهێڵەی تەیری کوژراو و
سوورە ئەستێرەی خنکاو و
گرمژنی هەورەبانی خۆرەتاو و
هەڵکردنی ساراکانی خۆڵەمێش و
هاڕەی سایەقە و ساماڵ و
بەربوونەوەی مانگەشەو بوو!
"یەکی شووبات بوو؟!
یان یەکی خەزان؟!
یەکی زستان بوو؟!
یان یەکی گریان؟!"
بەیانییەك لە خۆرنشین.
جەژنێك لە شین.
نەوبەهارێ لە هەڵوەرین.

پێکەنینێ لە دارِنین.

★

دوو پۆل گوڵ و

دوو پۆل کانی و

دوو پۆل چرا!.

دوو خەرمانە لە ئەوین و

دوو جۆگەلە لە پەیڤین و

دوو چریکە لەناو گەرووی

دیرۆکێکدا و

لە پڕێکدا

کەمتر لە ترووکەی نیگا

کەمتر لە لەرەی بزەیەك

کەمتر لە جووڵەی گەڵایەك

لە فلاشی کامێرایەك

کەمتر لە خەونی پەپوولە و

لە پڕێکدا

سەدان پەڕی هەڵپچوڕکاو

سەدان پرژەی سوورهەلگەڕاو

سەدان تیشکی ڕەشهەلگەڕاو

نیوە پەنجە و، نیوە دەست و، نیوە گەردن

تۆزێ لە قژ، چەند ڕیشاڵێ لە ئاوات و

چەند ئێسکێك و چەند جومگەیەك

له گۆرانیی و چەند نووزەیەك
بەر لە کەوتن!
"حەیرانێ لە خوێن.
خوێنێ لە زوڵم و
زوڵمێ لە یەزدان"

★

دوو مێرگی جوان
دوو دەریاچە و
دوو بایەوان.
لە ناکاوێ
سەدان پەلکی ڕەزی سوتاو
سەدان هەتاوی ورد و خاش
سەدان شمشاڵی شکاو و
سەدان مەوجی پارە پارە و
کەشتییەکی سەرەونخون.

★

منارەی دووکەڵ
دووکەڵکێشەکەی
سەرو ملی من.
"قەڵایەك لە تەم.
تەمێ لە سینەم.
سینەم لە هەولێر

هەولێرێ لە خەم"

★

دوو عەقڵی بەردین

دوو دەستی نەفرین

دوو دۆستی مەرگ و

دوو جانەوەر و

دوو ڕۆحی تاریك.

ویژدانێ لە دڕك

دڕکێ لە ڤین و

ڤینێ لە تابووت!

★

یەکی شووبات بوو؟! یان یەکی زستانی خوێنم و
سەرمای مەرگم و یان باهۆزی کۆستم و یان
شەختەبەندی لاشەکان!. ئەمە زستان بوو؟!
یان کۆتەڵستان؟! یان گڤەگڤی وەی؟!
ئەوە شەقام بوو؟! یان دارەمەیتێکی درێژ و
یان قەبرستانی سروودە چاو سەوزەکان؟! ئەمە
وەرزی عەشقی بەفر و برایمۆك و پەری خان بوو؟!
یان خۆڕنینەوەی گوڵەبەڕۆژە، ڤژزەردەکان؟!
ئەمە قەڵایە؟! یان کۆتەرەی ژنی ڕەشپۆش؟!
ئەمە تەیراواکەی منە؟! یان مەرگئاوا؟! یان
مەملەکەتی خۆڵەمێش؟! ئەوە چییە کۆمبۆتەوە و

به خشەخش بەهار بە دوای خۆیدا ڕائەکێشێ؟!

خۆشناوە؟! یاخود پیرمامە؟ یان گەواڵەی

ئازار و ئێش؟! ئەی ئەمانە گوڵەباخی ناو شوباتن؟!

لەم هۆڵەدا هەموو کەوتوون؟! یان جەرگ و دڵی

ئازیزان؟! یاخود شیعرن ئێستە نووستوون؟!

ئەی ئەو کەسە کەڵەگەتەی لەناو پرسەی شاخەکاندا

ڕاوەستاوە؟! ئەوە هەولێرە؟! کەرکوکە؟!

یان هەموویان و کوردستان؟!

دەپێم بڵێن:

یەکی شووبات بوو؟!

یان یەکی خەزان؟!

یەکی زستان بوو؟!

یان یەکی گریان؟!

شوباتی 2004

چەخماخە!

بۆ هەموو هاوڕێ ئازیزەکانم و شیعر دۆستانم و
گیانی قوربانییەکانمان لەوێ، بۆ کوردستانە
ڕاپەڕیوەکەی "جگەر خوێن" پێشکەشە ! .

هەر خۆتان نین. ئێوە کە هەورە تریشقەی پێش ڕێژنە و
ئاوێنەکانی ڕووبارو، بەژن و باڵای دارچنار و،
سوورە گوڵ و، پۆلە مەلی، بەیانیانتان لەگەڵدا بێ
هەر خۆتان نین
هەموومانین!.
ئێوە لەسەر ئەو جادانە
کە دەڕابەی هەرچی دوکان و بازاڕی داخراوە
لەگەڵتان بێ. چی خشتی تووڕەی دیوارەو
هەرچی پایەی کۆنکرێتی ڕاوەستاوی شارەکانەو
هەرچی شووشەی پەنجەرەیەو چاوی ماڵە
لەگەڵتان بێ
هەر خۆتان نین.
هەموومانین بە پەلکەگیاو بە پەنجەوە
بە هەناسەو بە شنەوە

بە قژی سەرو دەوەن و
بە بنچك و بە بێشکەوە.
هەر خۆتان نین
ئەوەی گەڵای دارستانی لەگەڵدابێ. چۆن تەنیایە؟!
ئەوەی خەونی منداڵان و چاوی ئاوو
ئەو هەموو پەیژەی گزنگ و
ئەو هەموو باڵەفڕێی زامانەی
لەگەڵدابێ. چۆن تەنیایە؟!
ئەوەی "مەم و زین"ی خانی و
چاویلکەکەی بەدرخان و
سدارەکەی پیرەمێردی لەگەڵدابێ
چۆن تەنیایە؟!
هەر خۆتان نین
وەختێ جادە بانگیکردن:
ئەو هەموو کورسیە چۆڵانەی قوتابخانەو
خاڵیبوونەوەی مزگەوت لە ویرد و نوێژو
خاڵیبوونەوەی گەڕەك لە شەوقی یاری و
ساردبوونەوەی چای چایخانەو
ڕستەی پچڕاوی سەر تەختە و
ڕیشی نیوە نەتاشراوو
پاروویەکی نیوە خوراو
پێتان ئەڵێن:

هەر خۆتان نین. هەموومانین.
ئەو کاتەی ئێوە سروودی داروبەردن،
گەرووتانین.
کە مەوجدانەوەی ئازاری سەرشەقام بن
هاژەتانین.
هەر خۆتان نین
پەنجەکانی دەستتان ئێمەین
با مەچەکیش هی خۆتان بێ.
ڕەنگتان ئێمەین
با وێنەکەیش هی خۆتان بێ!
سەروملتان هی خۆتانەو بەڵام سینەو
خورپەی دڵ و، بەتایبەتی
برینەکانتان هی ئێمەن!
"چوار گوێچکیلەین و
یەك دڵین.
چوار پەنجەرەین و
یەك ماڵین.
چوار کارێزین و
یەك باخچەو
چوار هەنگاوین و
یەك ڕێگا!."
★

هەر خۆتان نین. تەماشاکەن:

درەختێکتان لێئەکوژن

من لێرەوە، بەژنی سپی

درەختەکەم خوێنی لێدێ.

کلێپەیەکتان لێئەگیرێ.

من لێرەوە

هەناسەی ژوورم تەنگ ئەبێ.

لەلای ئێوە کانییەکی بچووك بگری

من لێرەوە منداڵێکم

تینووی ئەبێ.

تەماشاکەن:

باڵی تەیرێك ئەکەن لەوێ

من لێرەوە

وشەم نافڕێ!

دە گوێش بگرن:

ئەو وژە وژەی لای منە

هی خەمەکانی ئێوەیە

ئەم گڤەگڤی پەخشانەیش

هی دەنگی خوێنی ئێوەیە.

تەماشاکەن:

ئەم کوڕبوونەوەی شانانەم

هی هەڵگرتنی تابووتی

جۆگەلەکانی ئێوەیە!.

هەر خۆتان نین

لە "خابوور" تاندا.. سیروانین.

لە "عفرین"دا.. خانەقین و

لە "دیرەك" دا.. شەنگارین و

لەناو هەڵەبجەی ئێمەیشدا

ئێوە "قامیشلی" و "سەرکانی"ن!.

★

ئەوەی تەنیایە و گوڵێکی لەگەڵ نییە

یەك پەپوولە دۆستی نییە

هەر ئەوانن. هیچیان نییە

نە عەشق، نە پەروانەو، نە مانگەشەو

ئەوان هەرگیز

نە خوا ئەبینن و نە خەو!.

★

من ڕۆژێکیان، لە عامودا، چاوم لێبوو

کەلەپچەیان کردە دەستی چیرۆکێکی "عوسمان سەبری"

هەر هەمان سات لە کەرکووکدا

سەدان شیعری پێخاوس و جلدڕاوی

ڕەحیماواکەم ڕاپەڕی!.

★

"جگەر خوێن"ی قژ گوڵ هەرمێ!

لەلای ئێوە

پەڵە خوێنێ کەوتە سەر تەختی کراسی
خوێندکارێك و بەڵام لێرە هەمان چرکە
مەندیلەکەی سەری "حاجی" سوور هەڵگەڕاو
بزەی "بێکەس"م هەڵوەری!

★

هەر خۆتان نین
ئەی ئەو هەموو باڵندانە و ئەو گۆرانییە
باڵ سەوزانەو ئەو ڕووبارە قژڕەشانە
لەگەڵ کێدان؟!
ئەی ئەو هەموو چراوگانەی
لە پشت ئەو تەم و مژەوە
کەوتوونەڕێ، ئەوان هی کێن؟!.
ئەوان بە تەنها خاوەنی دووکەڵێکی
ڕابووردوون و بەڵام ئایندەی چاوشین و
ئەو ڕۆژگارانەی کە هێشتا هەر نەزاون
وەکوو هەتاو جگەرگۆشەی جوانی ئێمەن!

★

پرچی کچەکەی تۆ... حسکۆ!
پرچی خولیایەکی منە.
ئەم دابێنم
ئەویش دایەت.
ئەم ئاڵۆزبێ ئەو ئاڵۆزەو

گەر مەراقیش چرپبێتەوەو

لە خەیاڵمەوە بئاڵێ، ناوبەناوێ

بەداخەوە

شانەم لەناو قژیا ئەشکێت!.

٭

دارزەیتوونی ماڵەکەتان.. مەلکۆ!

ئەگەر ڕۆژێ دەست لە ئەژنۆ

دابنیشێ و دەنکە فرمێسکی ڕەشی خۆی

لەلای خەمێکی دراوسێ هەڵبڕێژێ

هەر ئەو ڕۆژە منیش لێرە

بەر پەنجەرەم، لاواندنەوەی

لاولاوێکی خوشك کوژراو

ئەیگرێت و..

گەر ڕێشکەوێ

ئەو گریانە ساماڵ بکاو

لەدوای بارانێ پێکەنێ

من لێرەوە سەرم بۆی ئەبێ بە ئاسۆ!

٭

لەوێ گوڵەبەڕۆژەی ناو کێڵگەت.. مەمۆ!

چاوەڕوانیی، زەردوسپیی، عەشقی منە.

کە باڵا کات باڵا ئەکەم

لاربێتەوە، ملم لارەو

گەر لە سەر ئەرزیش بکەوێ
منیش ئەوساکە لێرەوە
ئەستێرەیەکی نەخۆشی
کەوتووی ناو جێم!

★

گوارەکانی گوێچکەت.. خەجۆ!
گوارەی حەیرانەکەی منن
کە بێوازو بێتاقەت و بێ لەنجەبوون
من لێرەوە تەم ئەمگرێ و
ئیتر منیش سیامەندی
بێ لاوك و بێ شمشاڵم و
هەوارێکی بێتاقەتم!

★

عەرەبانە دەسگێڕەکەت.. ئاپۆ چەتۆ!
جەستەی منەو هێواش هێواش تۆ ئەیگێڕی.
ئەگەر ڕۆژێ ئەو برسیبێ و تا ئێوارە
پوونگەو نەعناو تەڕەپیازی
دۆشداماوی، کەس نەیکڕی
ئەوسا ئیتر من لێرەوە
دەمم وشکەو
دەسم خاڵیی و
وەکو پێچکەی عەرەبانە قاچم دێشێ و

بەختم ئەگری!

★

تۆ هەر خۆت نیت، کاکە مستۆ!
لەسەر جادەو لەم ئاپوورە گەورەیەدا
وەختێ ئاوڕ لە پیاوێکی تەنیشتی خۆت ئەدەیتەوە
نە ئەزانی ناوی چییەو نە قەت دیوتەو
نە ئەیناسی: بەڵام ئاخر کاکە مستۆ!
باپێت بڵێم.. ئەوە مچەی توور فرۆشی
ژێر پردەکەی لای ئێمەیەو
لە تەکتاندا کەوتۆتە ڕێ.
هەر خۆتان نین، ئەرخەوانەو، دارگێلاسەو،
مانگی سوورەو، چەخماخەیەو، هەمووماین!

2004/3/24

بنەماڵەیەك

لە گوڵی شەستپەڕ

"پەخشانە شیعر"

زەمانی بەستەڵەك و شەختەبەندی ناو هۆش و گۆشمان بوو. دەورانی زاووزێی خورافات و ئاخۆران و بخۆرانی خانەی بە جەنگ و ئافاتی سیاساڵو پەرت پەرتبوونی جومگەکانی جەستە و بلووری ڕۆحمان بوو. لەودەمەدا، کوردو تاریکی دووانەی نێو ئەشکەوتێکی قووڵی بە زوقم و نسێداری ناوشیاری بوون. عەقڵمان لە تەونەکانی ماڵە جاڵجاڵۆکەیەکی گەورەدا، کە سەرێکی لە ئەستەموولّ و ئەویتری لەوپەڕی دنیا بوو، لە لیکاوێکی لینجدا گیریخواردبوو. چاخی تاریکستان بوو. لە چڕبوونەوەی ئەو شەوەزەنگەدا، لە ماڵێکی سپیی سەردەرگا و پەنجەرە بە لاولاو هەڵزناوەوە، لە دەروازەی مژدەیەکی کەسك و لاشیپان و والاّ و لەسەرپشتەوە، گەش گەش چرای پەیامبەرێکی شاڕێی ئێمە هاتە دەرەوە و تاریکیی شڵەژاو سڵەمییەوە و بەرەودوا گەڕایەوە، چرا هات و ژان هات و ژان ڕۆیشت و دیرۆکێکی درەوشاوەی تازەمان لەدایکبوو، کوڕێك کەوتە سەر کاسەی ڕووناکی و ژیان ناویان نا: بەدرخان..!

بنەماڵەیەك لە گوڵی شەستپەڕ
ئەو وەختەی گوڵ ئەبێ بە پەیف و
پەیف ئەبێ بە باران و
بارانیش ئەبێ بە ڕووبار و
ڕووباریش ڕووئەکاتە پاشەڕۆژ..!
ماڵباتێ لە وشە و پرشە و جریوە جریوەی ئەستێرە
ئەودەمەی ئەستێرە ئەبێ بە یەکەمین ڕۆژنامە و
ڕۆژنامە ئەبێ بە پەیژەی خۆرەتاوی ئێمەو
خۆرەتاویش بە چریکە چریك زەینی داگیرساو..!
بنەماڵەیەك لە مەرەکەب
مەرەکەب لە ئاوی ژان و
ژان لە شەونخوونی و
شەونخوونی لە عەشق و
عەشقیش لە گزنگی بەیان..!
میقدادێ لە گوڵەگەنم وەختی کەروێشکەکردن.
سمێڵێ لە وردە پەپوولەی قەترانیی.
دووچاو لە هەڵووژە ڕەشەی ئامەد و
شان و ملێ لە تاڤگە و
دە پەنجە لە ژیەکانی سروەی سەربەفری هەکار و
دەم و لێوێ لە گوڵی دارهەنار و
فێستێکی کرکەوتوویش لەسەر ئەو هێلکەی سەرەی
مانگەشەو هەڵدێنێ..!

بنەماڵەیەك لە چل چرا.
جەلادەتێ.. لە یەکەم هەوری پەڵە وەختی دابارین.
سوورەیایەك.. لەترووسکەترووسکی گوڵ ئەستێرە
وەختی خلبوونەوە.
کامەرانێ.. لە سەفەری غەریبی کاتی دابڕان
ڕەوشەنێ.. لە گوڵ خەندەرانی ژنان و یاخی بوو
لە ژووری حەرەم و باخی سوڵتان..!
ماڵباتێ لە پەلکە ڕەنگینەی بەرهەتاوی گورگەزێ
وەختێ کەوانەیی شان و مل بە تنۆکی زیوینی
بریقەدار، بەسەر چیای کاکۆڵ درێژدا
ئەنوشتێتەوە و ئێوارەیەکی چاو سەوز لە ئامێز ئەگرێ..!
بنەماڵەیەك لە سوورەتی
کوردایەتی و شارستانی
وەختێ سوورەت ئەبێ بە گەڵا و پژوپۆی
خۆشەویستیی و هەمووومان دائەپۆشێ..!
خێزانێ لە دوورە ئاگری دیاری سەرلووتکە
ئەو وەختەی بەفر و هەڵەکۆك لەوێن و
مانگ بۆ پیاسەی سەر بەفر هاتۆتە خوارەوە و
خەرمانەیش لەناو خۆیدا ئەیانخەوێنێ..!
ماڵباتێ لە قوللەی پیرۆزەیی ڕەنگی شەرەفنامە
ئەو وەختەی شەرەفخان
لەناو دەربەندی نووری کێوانەوە

کتێب لە بن هەنگڵدا و گوڵاڵە بە دەستەوە
دێتە دەرێ..!
ئەی پەیامبەرەکانی باران و ڕۆشنایی..!
کە ئێوە هاتن. شاخ خەبەری بۆوە و هەردوو
چاوی گڵۆفت و چووە بەر ڕێژنەی تازە..!
کە ئێوە هاتن زەنگ هات و خۆی بە ملی
دەیجووردا هەڵواسی و لەناو بێدەنگیدا زرنگایەوە و
ئیتر زمانەکەمان شەبەقێکی ئاڵی تازەی تێکەوت و
چوون شەقژنی کۆترە باریکەی
ناو شیعرەکانی "خانی"ش
بەرزەفڕ لە ئاسماندا کەوتە سەما..!
کە ئێوە هاتن، ئایندە لە چاوتاندا بوو.
کۆتر لە باخەڵتاندا و بە هەردوو مشت ڕووناکیتان
ڕشتە ناو ماڵەکانمانەوە و پەنجەرەی بیری
نوێتان بۆ دیوارە نابیناکانمان دانا..!
پرژە پرژە فوارەیەکی تازە لە حەوشەی مێژوومانداا
شکۆدار کەوتە هەڵچوون.
ئیتر لەو کولتووورە جیابوونەوە کە خەنجەری تۆڵە و
تیرەگەرییان لەسەر جەستەمان لە هەسان ئەدا.
لەو نەریتە ڕاپەڕین کە کانییەکانی ژنی تێدا
ئەکوژراو چرای تیا خاکەسار ئەکرا..!
ئەی قەڵەمە بانگدەرەکانی

سەر منارەی شارستانی:
پەنجەكانی ئێوە بوون، بۆ یەكەمجار، لە كێڵگەی وشەدا
گوڵەبەڕۆژەی ئەم زمانەیان چاند و
گوڵەبەڕۆژەش بوو بە ڕۆژنامە و ڕوو لە خۆری درەخشان
باڵایكرد و ئاوێزانی بوو: كوردستان..!
پەنجەكانی ئێوە بوون. دەستەكانی ئێوە بوون. بۆ یەكەمجار
لە دڵۆپی ئازار حەرفیان چێكرد و وشەیان چنی و
هەر چاوەكانی ئێوەش بوو.. بۆ یەكەمجار لە شەوی
نامۆیی و لە ژووری تازە زاوای چاپخانەدا بوون بە
نەورۆزی نیشتمان..!
باپیرانێ لە سنەوبەر
باپیرانێ لە گڵۆپ و
باپیرانێ لە پاندان و
باپیرانێ لە جاویدان..!
ئەی چراكان..!
ئێمە هەموومان لەژێر فێستەكانی ئێوەوە هاتووین..!
ئێمە هەموومان لە ڕەچەڵەكی قەڵەم و قەڵەمدان و
پەڕەكاغەزی ڕۆژنامەكەی ئێوەوە هاتووین
ئێمە هەموومان، بە نەژادی شارستانی، ئەچینەوە
سەر شەقامە جوانەكانی ئێوە
ئێوە باپیرە پەنجەرە و
باپیرە گوڵدان و باپیرە چاپخانە و

باپیرە غەزەتەی ئێمە بوون..!

ماڵباتێ لە شەوی ئاوارەبوون

وەختێ کە سایەقە غوربەتی تیا ئەپرژێ و

مانگەشەو ڕووتە و لەناو بەفرا هەڵئەلەرزێ و

میقدادێکیش بە تریفە

یەکەم سەروتار ئەنووسێ..!

ئەی باوکانی تەریقەتی کوردستانیی..!

کە ئێوە هاتن لاوکی سەر بە هەڵاڵەیش بە قەتار هاتن..

قۆڵ لە قۆڵدا تریفە و بەفر و مەم و زین پێکەوە هاتن

کە ئێوە هاتن لە پێشوازیتاندا..

کارمامز و شیعری جزیری و ڕۆحی نالیی پێکەوە هاتن

کە ئێوە هاتن

بە دەم ڕۆیشتنەوە دیجلە پێکەنی و

جودی بە دەم ئاگرەوە سەری هەڵبڕی و

دەریاچەکەی "وان"یش لە خۆرنشیندا

بزەیەکی ئەرخەوانیی گرتی و بە شەپۆل لە کەناردا و

لەسەر لم بۆی نووسین.. بەخێرهاتن..!

خەرمانێ لە شارای عەقڵ.. خەرمان بەرەکەت..

دەشتێ لە حەرف و

مێرگێ لە وشەو

باخێ لە ڕستە و

بەدرخان بەرەکەت..!

ئەی پەیامبەرانی باران و ڕۆشنایی..!

هەموو خۆرهەڵهاتنێ.. بە چەند گزنگێ دەست پێئەکا

لەو دەمەدا، ئەو چەند گزنگە ئێوە بوون..

هەموو سرووودێ، بە چەند چریکەیەك دەست پێئەکا

لەو دەمەدا ئەو چەند چریکەیە ئێوە بوون

هەموو فڕینێك بە چەند باڵلێکدانێ دەست پێئەکا

لەو دەمەدا.. ئەو باڵانە باڵی ئێوە بوون.

هەموو لە دایکبوونێکی تازەیش بە چەند بەرەژانێ دەست پێئەکا

لەو دەمەدا، ئەو بەرەژانە تازانەیش هەر ئێوە بوون.

ئای خودایە..!

ئەم هەموو قەرزە زۆرەی کە بە قەد گەڵای داری

حەوشەکەی ماڵی میقداد بەدرخانە..

هێندەی ژمارەی هەناسەی وشە ساردەکانی جەلادەتە

ئای خودایە ئەم قەرزە کەڵەکەبووەی، بووە بە قەڵای هەولێر و

هەروەها لە ژمارەی خەمەکانی دیاربەکر تێپەڕیوە و

لە فرمێسکەکانی ئێستای قامیشلو زۆرترە

ئای خودایە.. ئەم هەموو قەرزەی وەفایە چۆن بە من ئەدرێنەوە..!

چی بکەم مەگەر دەستەکانم هانا بۆ:

پەستەکەکەی حسێن حوزنی و

بۆ سدارەکەی پیرەمێرد و

بۆ چاویلکەکەی شێخ نوری و

بۆ گۆچانەکەی برایم ئەحمەد و

بۆ بۆینباخەکەی شاکیر فەتاح بەرن
تا فریام کەون..
مەگەر ئەو هەموو وشەگەلەی ناو قامووسەکانی هەژار و
زەبیحی بێن بە دەنگمەوە، مەگەر هەر دە پەنجەم
بکەم بە مۆم و لە ژوورسەری کێلەکانیاندا
دایانگیرسێنم.. ئای خودایە..!
مەگەر وشە بە وشەی ئەم بنەماڵەی هەتاوە
لە ژونێفەوە بۆ قاهیرە و لەوێوە بۆ پاریس و
لەوێشەوە بۆ شام و تا کوردستان بە کۆڵ
بیانگێڕم.. مەگەر دەستۆکی چاپخانە کۆنەکەی
قاهیرە تا مردن بادەم.. مەگەر دەنك بە
دەنکی خۆڵی سەر گۆڕەکانیان ماچ بکەم
مەگەر خۆم بکەم بە "ڕۆڵە"ی مەکینەی چاپ و
هەر هەموو "کوردستان" و "هاوار"م لەسەر
چاپبکەنەوە ئینجا بەشێکی گچکەی ئەم قەرزە بدەمەوە..!
ئای خودایە..! چەند قەرزاری ئەم کۆگای پرشنگانەین..
چەند قەرزاری ئەو بارانانەین..! چەند قەرزاری ئەم ڕووبارانە و
ئەم مەکتەبانە و ئەم شەقامانەین..!
ئاخر کام بەوەفابوون لە باڵای خۆشەویستی ئەوان
کورتتر ناهێنێ..؟ کام پلیکانەی بەسەرکردنەوە ئەگاتە
هەورەبانی سەری ئەمان..!
بنەماڵەیەك لە شانەی هەنگوین

ماڵباتێ لە بنجی ئەڤین

خانەوادەیەك لە نەسلی شەفەق و

خێزانێ لە مۆرد و گوڵەعەتر و

تاڵەقژی نازەنین..!

ئەمڕۆ دەم و چاوی بۆتان بوو بە دەموچاوی میقداد بەدرخان

گەردنی گۆیژە بوو بە گەردنی گۆران، باڵای بازیان بووە بە

باڵای ڕەفیق حیلمی و دەستەکانی زاخۆ بوون

بە دەستەکانی یوسفی و دەشتەکەی قامیشلو بووە

بە هەناوی جگەرخوێن و قەدری جان و عوسمان سەبری.

جبەکەی عەللائەدین سوجادی وا لەبەری دارگوێزێکی

هەوراماندا و پشتێنەکەی گیوموکریانی قەڵای هەولێر

بەستوویەتی و جانتاکەی دارا تۆفیق وا بە دەستی شەقامی

کاوەوە و ئەو پەتەیش کە کرایە ملی مارف بەرزنجی ئێستە

بووە بە پەتی ئاڵاکەمان لە کەرکوکدا.

دەستەیەك لە خەمی پێشڕەو

دەستەیەك لە قەڵبەزەی مارشی ئازادی

هەڵبژاردەیەك لە یاڵی داگیرساوی ڕەوە ئەسپێ لە غاردا..

چەپکێك لە کڵپە کڵپی چەپکە قەڵەم

ڕیزێ ئینجانە لە باڵکۆنەکانی زمانی کوردی و عەرەبی و دنیادا

ڕیزێ یاقووت لە ملی پەیکەری ڕۆژنامەدا

ئەمڕۆ "با"م دی وتی:

ناکرێ بۆ ئەم پیاوانە نەچەمێمەوە..!

بەردم دی وتی: ناکرێ من لەبەر ئەوان هەڵنەسمە
سەرپێ. درەختم دی وتی: هەتا ئەڕۆن دەست بە سنگەوە
ئەگرم بۆ ئەوان..! ڕێ و بان وتیان: کە ئەوان بە سەرماندا
ئەڕۆن ئەحەسێینەوە.
دەستەواژەکانی ئەم زمانەیش لە زاری ڕۆژنامەکانی
ئێستاوە وتیان: ئەگەر ئەوان نەبوونایە ڕەنگ بوو ئێمە لاڵ بووینایە
لە دواییشدا مێژووم وتی: تا ڕۆژنامەی
"کوردستان" دەرنەچووبوو من وەجاخ کوێر بووم..!!
بەدرخانیەکان:
پێشەنگێ لە هەورە تریشقەی نارنجیی لەناو ئاسۆیەکی
تاریکدا..! چەند کلاورۆژنەیەك لە زەمانێکی کوێرە
مووشەدا. چەند هاوارێك لەناو مەملەکەتێکی لە هۆش
خۆچوودا. چەند ڕاپەڕینێك لەناو جەستەیەکی نووستودا.
چەند خەونێ لەناو سالانی بێ خەوندا و چەند
ڕێژنەبارانێ لە سەردەمی کوللە و قات و قڕیی ڕووناکیدا.
کۆمەڵێ قەڵەم.. لە داری خۆرەتاو
کۆمەڵێ ڕۆژنامە.. لە کاغەزی سپیی بەربەیان
کۆمەڵێ ئەموست.. لە تیشکی باریك و
دیسانەوە کۆمەڵێ مۆم
ئەسووتێن و ئەسووتێن و
منیش ئەمشەو سەر و ملم و قولەمشتم و
هەردوو دەفەی شانەکانم و چاڵی چاوم و

ناو تاقی ڕۆحم ئەکەم بە مۆمدان

بۆ هەموویان.. خەرمانی وشە بەرەکەت..!

چرای بەدرخانیان بەرەکەت

ڕۆژنامە بەرەکەت و

خۆشەویستیی کوردستان بەرەکەت..!

سلێمانی

2004/4/17

مەرگی کانییەکی سەوز!

"پەخشانە شیعر"

لەپاش دوا کۆچی ڕەنگێکی سپی پاراو بە نمەی پاکژی و
ئاژاری هونەرێکی خوداوەندیی. ئیتر گەواڵە هەورە
سپیەکانیش، عەشقە سپیەکانیش، شیعرە سپیەکانیش،
وەك جەستەی بە بریقەی دار بەلاڵووکە کوژراوەکەی
سەر شەقامی سەهۆڵەکەی ئێمە، ئەوانیش، وەك کەلەپۆ
ئاڵ ئاڵ هەلگەڕان و، بژنگ بژنگی، قرمزییان،
پەرش و پەرت پەرت، پژانە سەر کەنارەکانی بێهودەیی
ئەم "بوون"ە پووچەڵەو، ئەم دەورانی زەمانە
ناچیزەیەو، ئەم یاڵی شوومی ڕێکەوتە چەمووشانەو،
پەڕوباڵی ئەم تیتراوسکە عاشقەی سلەیمانییان بە
خووناوی نیگای خۆیان لە بارینێکی گرافیکیدا پنۆك
پنۆك کرد!
هەموو شتێ سپیی
فڕینی سپیی. سەرنجی سپیی
ئاکار سپیی. پەیڤین سپیی

سەرو ڕیش سپی و خۆشەویستیی سپی و
هەر مەرگ ڕەش!
ئەی تیتڕواسکە سپیەکە!. ئەم شەقژنە خێرایەی دواییت
بۆ؟! تۆ هەمیشە هێدی هێدی ئازارەکانی ڕەنگ و
تاژانەکانی ڕۆح و گەڵاکانی خەزامی نامۆیی خۆت و
ئەم وڵاتەت ڕائەژەنی!. ئەم پەلەی ڕووکردنە
ئاگرە چون پەپوولەیەکی وێڵی ڕوو لە بڵێسە بۆ؟!
تۆ کەی بە گڤەگڤ و بە وژە وژو بە ناڵە ناڵ و
فلچە بە هاوارو، هێڵ بەزاق و زیق و، تان و پۆ
بە ژاوەژاو بووی؟! تۆ ئەگەر بگریایتایە کالانەی چاو
گوێی لێت نەئەبوو! لە زەمانی هاڕیندا، وردوخاش
ئەبوویت و بەڵام سروەیش گوێی لێت نەئەبوو!. برسێتیی
ئەیخواردیت و بێدەرەتانیی تووڕی ئەدایت و بەڵام نە
نان و نە خانە و ژووریش گوێی لێت نەئەبوو!. ئەم پەلەپەلی
سەفەرە چی بوو؟! کوا ڕەنگەکانی تۆ پەلەپەل کەرو بە هەڵپەو
بە هاش و هووش بوون؟!
هێوریی پەڕەمووچەکەی کلووی بەفر و، پەنجەی یەزدانێ
لەوەختی خولْقاندنی قۆزاخەی کرمێکی ئاوریشما و بێدەنگییەك
لە قولْبوونەوەی بەر زەردەپەڕی ئێوارەی گۆمێکدا لەناو
تۆدا بوو! کوا دەستەکانی تۆ لە دەستی ڕەشەباو،
کوا چاوەکانی تۆ لە چاوی لافاوی بەگرمژن و بەهاژە هاژ
بوون؟! تۆ ناسکییش ئەیرۆشاندی!. تۆ شنەبایش

ئیرەیی پێ ئەبردیو، لە ئاو نەرمتر بووی!
تۆ قامکی کامیان بووی
مانگەشەو یان پەنجەی باران؟!
تۆ گلێنەی کامیان بووی
کانیی یاخود گەڵاڕێزان؟!
کاتێ عەشقت لەناو غوربەتا ئەنەخشان
بەرد بۆ بەختی خۆی ئەگریاو
ڕووبار بۆ سەرچاوەی خۆی و
مەل بۆ هێلانەی خاپووری.
تۆ سەوزیی پڕوپۆی مێرگە چاوتەڕەکانی
ناو گەلەریەکان بووی!
سەوزێکی کاڵی سادەی بێفیزی زۆر گوێگری
کەمدووی گەلێ جار لە گۆشەی بێ بریق و باقی
پایزێکدا، چون شۆڕەبیەکی ڕاماو لە بندێن و
قوڵیی گۆمێ بەتەنیا ڕائەوەستای، بەرامبەر
پرسیارو نەهێنیەکانی ناو ڕەنگ و دەرەوەی ڕەنگ و
ناوخۆت و دەرەوەی خۆت ئەبویتە شیعرێکی کاکۆڵ
سپیی حەپەساو!. ئەرێ! تۆ هەمیشە درەختێ
بووی لە سێبەر و هەتاو!. درەختێ بە کراس و
پانتۆڵێکی غەمبارو ژاکاوەوە! بەڵام بەردەوام
لێوی سەرچڵ بەزەردەخەنە. بەردەوام لە ناو
پەیوەندیە زبرەکانیشدا ناسك. ئاو بووی بۆ

هەمووکەس. درەختێ بە یەخەیەکی کراوەی بێدەربەست و
پانتۆڵێ لە هەوری چرچ و بەڵام خەیاڵێ بێگەرد و گیرۆدەی
عەشقی گرافیك!. قژو ڕیشێ کە بەفرە خواوەندە
وێنەکێشەکەی سەر پیرەمەگرون بۆ ئەبەد دابویتێ.
سەوزێ لە گیانی کچە سەوزەڵەیەکی بەرپەنجەرەی دەمەو ئێواران.
سەوزێ لە مەنفای ناونیشتمان.
سەوزێ لە پەنگ خواردنەوەی ڕەنگە ئەزەلیەکانی
ناو وڵاتی حەرام!.
چەند هێلێ لە تەمومژ و زوخاوی بێدەنگ
چەند بۆشاییەك لە حەسرەت!.
پیاوێ لەو ڕووناکیانەی نە خانەی خۆی و
نە جادەکان و نە حاکمەکان و نە هەرێمەکان و
نە سیاسیەکان و نە عەسکەریەکان نەیانئەناسی و
نەیان ئەزانی ئەم گلۆپە کێیە؟!
پیاوێ نیوەی لە نەورەس و نیوەی لە فریشتە.
چاوی خودا لە پەنجەیدا و زاووزێی ڕەنگ لە فلچەیدا و
نەفس بەرزیی وەکو دوندێ لە سەریداو
گیرفان بەتاڵ وەکوو کۆترو
لە ڕەنگیشدا، لە هونەری نەمریشدا
زەنگین زەنگین و بەخشندە
چون ئاو. چون ژن. چون ئازادی و
چون دارستان!

ئەی سەوزایییە سەر بە بەفرەکەی ناو شیعرم!

پەروانە تۆ نەبی کێیە؟

ئەی سروە تۆ نەبی کێیە؟!

گەلەریەك لە خەزان و

پێشانگایەك لە باران و

چوارچێوەیەك لە خەرمانە و

لەوحەیەکیش لەم سوتانەو

فلچەیەکیش لە زوقمەکەی ناو دەروونم و

ئەمانە تۆ نەبن ئەی کێن؟!

ئەستێرکێکی بەر مانگە شەو وەختێ کە ڕەنگ تیا بخەوێ!

ئەویش تۆ نیت؟

ئەی گرافیکی شەبەنگێ وەختێ خودا بیچنێت و

بیداتە دەست عاشقێك و عاشق بیداتە

دەست جوانیی و، جوانیی بیداتە دەست ڕاستیی و

ڕاستیش بیداتە دەست دوا ڕۆژ،

ئەی ئەمانە تۆیان تیا نیت؟!

ئەی شیری ناو گوڵە گەنم؟!

پەڕێك بەدەم کزەباوە؟!

کلووی ناو خەو؟!

برایمۆکی ناو بەفرانبار؟!

پڕیشکی ئاوی قەڵبەزەو، دەنگی ژن و،

ماچی مانگە شەوو شەختەو، خەنینەوەی ساوایەکی

ناو هەڵەبجەو، ڕامووسانی نێوان گوڵە هێرۆیەکی
سپیی و (با)یەکی کەسك. کراسی سەوزی
کچێکی سپیکەلە کە بۆ پیاسەی ئێوارەیەك،
بۆ ژوانێکی ڕاگوزار، ئەچێتە سەرجادەی سەهۆڵەکە.
ئەی ئەمانەیش تۆیان تیا نیت؟!
من لە زۆر شوێندا و لەناو دەیان و
سەدان باڵەفڕێی ڕەنگ و هات و چۆی
جوانیدا ئەتبینمەوە: لە نەخشە هەرە
وردەکاندا:
جێ پێی چۆلەکە لەسەر بەفری تازە باریو.
ئەو زەردە پاکەی لە پێڵوی زەڕنەقووتەدا هەیە.
لە تیسکی زۆر سپیی کارژۆڵەی تازە زاودا.
لە لەرزینی دڵۆپە شەونمێکی سەر گەڵای پاییزدا.
یان لە وردە ماسییەکی پوولەکە ڕەنگینی بن
حەوزێکی ڕووندا وەختێ هێواش هێواش بجووڵێ.
لە نوشتانەوەو هەستانەوەی لاسکە گیایەك
لە بەردەمی پرژەی تاڤگەیەکدا.
لە خل بوونەوەی پەپوولە پایزەیەکی وێڵی سەر
زەوی گەلەریەکدا، لە بڵقی ئاڵی کولێرەیەکی
گەرمدا. دوای بوولێڵیش لە مۆمێکی
داگیرساوی کێلی ژوور سەری کچێکی عاشقی کوژراودا.

★

پۆپنەی کەڵەشێر لەبەر هەتاودا ئاڵێکی ڕوون و بێگەردە
من ڕەنگی تۆم لەبەر خۆرنشیندا بەو جۆرە ئەبینی.
وەختێ پەپوولە ئەفڕێ و ئەنیشێتەوەو دەنگیش ونە،
تۆ بەو بێدەنگییە ئەفراندنت کرد بە ڕەنگ.
چاوی پشیلە لە تاریکیدا وەك مۆم ناچەقیت
ئەو بریسکە بریسك هات و چۆ ئەکات!
تۆ خەمی بریسکەدارت جۆگەی ئەو ڕەنگانە بوون
کە هەمیشە لە ڕۆیشتندا بوون
تۆ لە ناو خۆتا، ڕقت ئەوەندە تەنك تەنك کردبۆوە تا ئەو شوێنەی
کە لەمدیوەوە منداڵ و مەسیحمان بە ڕوونی تیا ئەبینیت.
تۆ ئەوەندە هونەرت بە ڕۆحتەوە نوساندبوو تا ئەو شوێنەی
گەلێ جار خۆت و نان و ماڵ و منداڵت لە بیرئەکرد. تۆ لەناو خۆتا
قرچە قرچ ئەسووتایت و بەڵام بۆ دەرەوە سەرتلێ بووی
ئەشنایتەوەو پێئەکەنیت.
تۆ ئەو شیعرە سەروڕیش سپییە بووی
کە لێوان لێو بووی لە حەیرانی سەوز.
تۆ ئەو سەوزەیش بووی کە پڕپڕبووی
لە خەزان. ئەو خەزانەیش بووی
کە سەر ڕێژ بووی لە گەشانەوەو
ئەو گەشانەوەیش بووی کە سیخناخ بووی
لە هەڵقرچان!
تۆ زەردەخەنەی وەرین بووی.

بارانی تینوو تۆ بووی.
لە سەرەوە مەنگ و لە بنەوە بەهاژەو
لە سەرەوە دووکەڵ و لە بنەوە کڵپە ئاڵ و
لە ڕووخسارتا بەفرانبارو
لە هەناویشتا ئاگر باران بوو.
فڵچەیەکت بۆی گێڕامەوەو وتی:
قەت ڕۆژێ لە ڕۆژان نەمدی ئەو
من هەڵکێشێ لە ڕەنگی خۆی و ژیان
بۆ ئەوەی دوور لە خۆشەویستیی بمانفرۆشێ و
بماندا بە نان!

★

ئەوە: زەمانە، ساڵ لە دوای ساڵ بە ڕەنگی بیرچوونەوە ڕەنگەکانی دی کاڵ ئەکاتەوە یان ئەسڕێتەوە. دایان ئەپۆشێ، ونیان ئەکات. بەڵام هاوڕێم تۆ ئەگەر بە دوو تابلۆیش بێ و منیش بە دوو شیعر. ئەچینە ناو جەستەو ڕۆحی ئەو شوێنانەوە کە سرمدین. کە بێکۆتایین وەك سەری پیرەمەگرون و گۆمی وان و چاوی سەفین!

★

هەنووکە چاوم لێیە: شەماڵێکی غەمباری قژ خاوی نەرم و نیان خۆی لە ڕۆحت هەڵئەکێشێ بۆ ئەوەی لەم چلەیەدا سەوز بێ و لەگەڵماندا دوا تابلۆت ڕاژەنێ. هەنووکە چاوم لێیە مانگ خۆی سەوز

ئەکات بۆ ئەوەی ئەمشەو لە کەژاوەی ڕەنگەکانتا جاویدانە
بخەوێ. هەنووکە چاوم لێیە: کۆترێکی دڵداری گڵەزەردە
گمەی سەوز ئەکاو فڕینی سەوز ئەکا بۆ ئەوەی لەم بەهارەدا
لاواندنەوەیەکی سەوزمان بۆ بڵێ!.

★

کە دەستت ئەبرد بۆ ڕەنگ.. ڕەنگ ئەبوو بە دەنگ.
کە لە ڕەنگ ڕائەمای.. ڕەنگ ئەبوو بە مانا.
کە وێنەی ژنێکی ئەنفالت ئەکێشا.. لە ڕەنگدا زریکە ئەڕسکا!.
کە زەردو کە سپیت جیابەجیا دائەنا
ژوورەکەت پڕ ئەبوو لە نێرگز.
ئەو وەختەی ئازارت تێکەڵی سوور ئەکرد
لە ژوور سەر چرپاکەت
شەهیدێ بە پێوە ئەوەستا!

★

من ئەم ئێوارەیە لە تاودا زمانی کوردی
ئەشڵەقێنم. زمانی کوردی شلوێ ئەکەم و
سەراسیمەی ئەکەم و شێتی ئەکەم!. وشەکان
پەڕاگەندەی ناو کێڵگەی مین ئەکەم. فەزای ڕستە
ئارام بەخشەکان پڕ ئەکەم لەو چرە دووکەڵانەی لە توونی
ڕەنگی ڕەشەوە دێنە دەرێ. بە تەواوی دەست
لە وشە گەلی چەشنی وەك خۆشی و
ئاسودەیی بەرئەدەم. ژنە شیعری زەرقیمە تەلاق
ئەدەم و لە هەواری خۆڵەمێشدا هەڵئەدەم.

من ئەمڕۆ وەك خۆم چۆنم ئەوێ زوبانیش
بەو جۆرە: بحەپەسێ، بشڵەژێ، بژاکێ. بوەرێ!.
حەپەسانی زمان، ئەوق بوونی ماناکانە لەبەردەمی
فاریزەکاندا و دانیشتنی بێ دەسەڵاتانەی ئەوانە
لەسەر بەردی نوختەکان. شڵەژانی زمان، شپرزەیی
ڕێزمانە وەختێ ناوو ئاوەڵناوو کردار و چاوگ و
هەر هەموویان جێگۆڕکێ ئەکەن و لە یەکترەوە ئەئاڵۆزکێن.
زمانی ژاکاو ئەو ڕستە نیوە ناچڵانەن کە لە چڵی
قرتاوو گەڵای لاچاو قرنجاو ئەچن و نوختەی سەرو
ژێریان تێکەڵ بە یەکتر ئەبن. وەرینی زمان، ئەو
لاپەڕانەن کە لە دوای چەندین ڕەشنووسیش ناگەنە.
ناکامێك و ونجڕونجڕ ئەکرێن!
من ئەمڕۆ ئابلۆوقەی زمان ئەدەم. هەموو ڕێگەکانی
چواردەوری ئەبەستم بۆ ئەوەی دالدەی دڵنیایی و
ڕەنگی ئارام نەدەن. من ئەمەوێ ئەمڕۆ
ڕەنگەکان سەرگەردان بکەم و لە نیشتمانی خۆیاندا
ئاوارەیان بکەم!

★

ئەمڕۆ من چل گوڵەباخ ئەدەم لە قژ و ڕیشە سپیەکەت. چل پەپوولەی وەنەوشەیش بەسەر جەستە ماندۆکەتدا بڵاوئەکەمەوە. لە چواردەورت چل وشەی ڕەنگاوڕەنگ دائەگیرسێنم. چل پەلکە گیا لە دەستەکانتەوە ئەئاڵێنم. چل ماچم بە چل دڵۆپەباراندا ڕەوانە ئەکەم و چل

هەنیسکم بە چل خاڵخاڵۆکەدا ئەنێرم و چل هەناسەیشم ئەخەمە ناو شیعرێکەوە و بە بای وەشتدا بۆت ئەنێرم.

چلەتە و بەڵام ئێمە هەر لە یەکەم ڕۆژی فرمێسکداین. لە یەکەم ساتی ڕامان و بڕوانەکردندا. ئەڵێن چلەتەو بەڵام ئێمە هەموو ڕۆژێ هەر چاوت بۆ ئەگێڕین و ئەڵێین هەر دێت و ڕەنگە ڕووباری لەوحەیەك دوای خستبێ. ڕەنگە خەریکی ڕامکردنی ڕەنگێ بێ. ڕەنگە لە ناو پەڵەیەك گوڵە هێرۆی سپیدا خەوی لێکەوتبێ. ڕەنگە لەگەڵ کەوێکی سپیدا سەفەری کردبێ. بەڵام هەردێت. ئەو ڕۆژە لەبەردەمی مۆزەخانەدا. دووراو دوور پیاوێکی سەروڕیش سپیمان بینی و شتێکی لەبن هەنگڵدا بوو. وتمان ئەوە خۆیەتی و، ڕامانکرد، کە چووینە پێشەوە پیاوەکە دیار نەماو بەڵام لەو شوێنەدا لەوحەیەکی تۆ دانرابوو!

★

هەر یەکسەر، دوای خەوتنی بێسرپەو تەنیا تەنیای هەتا هەتاییت!. دوو پەپوولەی ڕەش، کە هەر پێڵوەکانی خۆت بوون، کەپرە سپیەکەی سەرتیان بەجێهێشت و هەڵفڕین و هاتن و هەواڵی ژێ بە هەنیسکیان، گەیاندە ناو کۆتەڵی ڕەنگەکان و وتیان:

ڕەنگە مێینە نازدارەکان!

ڕەنگە نێرینە ئازیزەکان!

فرمێسکی تازەتان باش!

ئیتر سەوزە قژوڕیش سپیەکەی "چاپخانەی شەعب"ی ئێمە جارێکی دی نایەتەوە ئەم هەوارە بە ژەنگ و ژارو خۆڵەمێشییەی ئێوە.

وەك چۆن ڕستەبازنی سەوزی دەست و مەچەکی بلوورینی ژنە سپیەکانی ئەنفال نەهاتنەوە!. وەك چۆن دووچاوی سەوزی منداڵێکی وەسانان ئیتر نەهاتنەوە. وەك چۆن خۆزگە سەوزەکان نەهاتنەوە. زریکە سەوزەکان نەهاتنەوە. نایەتەوە. ئەو بە هێواشی چۆتەوە ناو کەژاوە پەمووی خەونێکی پاییز. چۆتەوە ناو تراویلکە هەرە دوورەکان. لەوێ ئەبێ بە کەنارییەکی سەرباڵ سەوزی باخەکانی خوا.
ئەبێ بە تیلماسکە هێڵێکی ئاسۆیی لە کراسی سپیی فریشتەیەکدا کە یەزدان کردوویەتی بە وێنەکێشی پۆرتەرێتی بێوەژنەکان. لەوێ ئەبێ بە نەورەسێکی نامەبەر لەنێوان سنەوبەرە عاشقەکاندا. ئەبێ بە زنەیەك کە کیژۆڵە سەوزەڵە ڕفێنراوەکانمان لێی ئەخۆنەوە و بەس. لەوێ ژوورە ڕەش و سپیەکەی بە تەنیشت ژووری جووتێ پەڕەسێلکەی دڵدارەوە ئەبێت. لەوێ سەرینەکەی شیعرێکی سپیی ئەبێت. بەرگی بەری سترانێکی سپی و بەڵام کڵاوی گریانێکی ڕەش لەسەر ئەکاو لە دەشتایی نوورێکدا بەردەوام وێنەی گوناهە سپیەکان و خۆشەویستیە کوژراوەکان ئەکێشێ. لەوێ لە ئاکادیمیای هونەرە جوانەکانی بەهەشتی خوادا ئەبێتە مامۆستای وانەی غەمگینی گرافیك. بەڵام ئەو هەرگیز چل حۆری ناوێت، نا، چل حۆری ناوێت، ئەو بەتەنها هەر ژنە تەنیا و خۆشەویستەکەی ئێرەی خۆی ئەوێت!

★

کاتێ کۆچ ببوایە بە جووڵەی ڕەنگ تۆ لەناویا
کۆلاجێکی عاشقانە بووی. ئەگەر هێمنی ببوایە
بەڕووی دەریاچە تۆ لەسەر ئەو گەڵایەکی پاییزە
بووی. ئەگەر شەونخوونی ببوایە بە ژانێکی
دوورودرێژ تۆ لەناویا گەمیەیەکی شپرزەبووی.
خۆ کە وەختێکیش کارەسات ببوایە بە
خۆڵەمێشی ئەم وڵاتە، تۆ لەناویا هەڵەبجە بووی!.

⋆

لەم جوگرافیای حەسرەتەدا!
چەندین کورتە چیرۆکی خوێن گەرم و چەندین قەسیدەی
ڕۆح شیرینم ناسیوە. بەڵام بۆ ئەوەی وشەکانیان
لە برساندا نەمرن، ناچاربوون ببنە بارهەڵگری تەم و
مژو یان حەسحەسی گریان. لەم نیشتمانی ئاخ و
داخەدا، چەندین تابلۆی ڕەندومەردم ناسیوە،
بەڵام بۆ ئەوەی ڕەنگەکانیان لەسەرمادا ڕەق نەبنەوە،
ناچاربوون ئەستوورترین پەتووی ئازارو تاریکیی بدەن بە
خۆیاندا!. ئەی باشە تۆ نەورەسێکی ئێسك سووکی
ئەم ئاسمانە نەبوویت، بەڵام بۆ ئەوەی زەڕنەقوتەکانت
بێ پەڵووڵە نەبن، نەئەچوویت و مینت هەڵنەئەگرتەوە؟
مردنی میقاتکراوت هەڵنەئەگرتەوە؟ ئەجەلت هەڵنەئەگرتەوە؟
قەزا و قەدەرت هەڵنەئەگرتەوە؟ دۆزەخە بچووکە خۆمەڵاسدەرەکانی
ئەم ژیانەت هەڵنەئەگرتەوە؟!

باشە تۆ خۆت جۆگەلەیەکی سپی و زیوین
نەبوویت و بەڵام لەبەر نان نەبووبووی
بە کۆڵکێشی دووکەڵ؟!
باشە تۆ خۆت ناونیشانی بزەیەکی سەوزی
ناسکی هەمیشە بەهار نەبوویت و
بەڵام لەبەر نامەی ناکامی عاشقان و
کرووزەی گوڵان و منداڵان
نەبووبووی بە پۆستەچی پاییز و خەزان؟!

*

تۆ کە بەلادا هاتی و کەوتیتە سەرجادە، هەر لەوێدا
خەمێکی سوور دوا لەوحەتی پێشکەشکردین:
تیلماسکە خوێنێکی باریك لەسەر ئاوێنەی
سەهۆڵی شکڵی تەیرێکی کێشابوو: کە لە ڕێگەی
جێژواندا بە ئاسمانەوە پێکرابوو!.

*

سەوز لە کوێیە؟! بەفرێکی ڕەشپۆش پرسیی.
سەرویەکی باخی گشتیی وتی: لە هەناوی مندا.
سەوز لە کوێیە؟! گریانێ پرسیی.
ژنێکی چاو سەوزی ئەم شارە وتی: لە گلێنەکانی مندا.
سەوز لە کوێیە؟! پەنجەرەی پۆلی پەیمانگەیەك پرسیی.
قەڵەمی سەوزی خوێندکارێ وتی: لە مۆتیڤەکانی مندا.
سەوز لەکوێیە؟! گەلەری زاموا پرسیی.

وێنەکێشێکی منداڵی کەرکوکی کراس سەوز وتی:
لە تابلۆکانی پاشەڕۆژی مندا!.

★

سەوزیّ لە نزاری شڵەژاوی
بەردەم چۆمێکی خنکاو.
سەوزیّ لە پەلکە ڕێحانەیەك
ئەو وەختەی دڕکەزیەك لێی ئەداو
ئیتر نە (با) ئەتوانیّ سەرو ملی
پیّ بەرز بکاتەوەو نە دوولێویشی
ئەکرێتەوە بۆ قومە ئاویّ.
سەوزیّ لە فانۆزێکی سەوز
ئەو کاتەی فانۆز بەناو ڕەشدا
ڕیّ ئەکاو لە پڕێکدا پەڵە شەوقی
سپیی ئەچێتە سەر جەستەی
کەسیرەی تەیری نێوداویّ!.
ئەو چرکەساتە
ئاو ئەگریاو.. با فرمێسکەکانی ئەسڕی.
با ئەگریا و.. دارستان فرمێسکەکانی ئەسڕی.
دارستان ئەگریاو.. سێبەر فرمێسکەکانی ئەسڕی.
سێبەر ئەگریاو.. هەتاو فرمێسکەکانی ئەسڕی.
هەتاو گریاو.. خوا فرمێسکەکانی سڕی
بەڵام کە خودا خۆی گریا

ئیتر كەس نەیتوانی چاوەكانی ئەو بسڕێ!

★

تەیرێكی تەنیا لە "شین" دا

هەناسەیەك لەناو "زەرد" دا

شەوی خولیا لەناو "مۆر"دا

ئازاری سپیی لە "سوور" دا

هەر هەموویشیان لە دواییدا

لەناو شیوەنێكی سەوزا

ئەمانە تۆ نەبن ئەی كێن؟!

سەوزێ لە سەوزی بیر نەچوونەوە چون نەمردنی پەلكەگیا

سەوزێ لە سەوزی بیرنەچوونەوە چون نەمردنی..

سەوزێ لە سەوزی بیرنەچوونەوە

سەوزێ لە سەوزی

سەوزێ

سەوز!

سلەیمانی

2004/4/18

خەوێکی خۆش!

دوێ شەو
کە هاتیتە خەوم.. دایە!
پڕتکردم لە ئاونگ و لە پەپوولە و
لە شەبەنگێکی بە ورشەی ڕەنگاوڕەنگ و
بەڵام.. دایە!
لەو خەوەدا وەك زەردەپەڕ بەنگ نەبوویت و
زۆر زوو ڕۆیشتی!
بە درێژایی ئەمڕۆ من دایە!
لە شاری خۆشەویستیدا
پێکەنینی قەسیدە بووم لەسەر مێزم و
لەسەر جادە دڵخۆشتر بووم
لەو بارانەی هەتاو باوەشی پیائەکرد.
دڵشادتر بووم لەو منداڵەی
بۆ یەکەمجار لەگەڵ بووکەشووشەکەی باوەشی
قسەی ئەکرد!
بە کەیفتر
لەو پاساریە بزێوانەی

هاتبوونەوە نێو باخچە و
لەگەڵ گەڵا تەڕەکاندا
گەمەی دوای بارانیان ئەکرد!
دڵخۆشتریش
لەو دوو دڵدارەی بە دزی
شەقامەوە، کۆڵانێك داڵدەی دابوون و
هەندێ قسە و هەندێ پسکەپسك و چرپە و..
نامەیەکیان تیا وەرئەگرت!"
دوێ شەو کە هاتیتە خەوم
دایە!
پڕتکردم لە منداڵی و
لە بۆنی پیشۆك و نەعناو
لە بۆنی بەڕووی تەقیوی ناو ئاگردان!
لێوانلێو بووم
لە گۆرانیی سەر دیلانێ و
لە تامی بەفر و دۆشاو و
هەموو ژوورەکەت پڕکردم
لە دانوولە و لە گێلاخ و
لە مانگەشەوی ناو چیغ و
لە ئاوی گۆزەی سەرسەربان!
ئەمشەو من زوو ئەنووم دایە!
خەوم چاوەڕێی هاتنتە

دە وەرەوە
بەڵام توخوا وەختێ هاتی
بۆ خەوێکی کورت و کەمی
وەك تەمەنی "بێکەس" مەبە!
بۆ خەوێکی درێژی وەك
غەریبیت و کۆچت وەرە و بیرت نەچێ
ئەم شتانەم لەگەڵ خۆتا بۆ بهێنە
ـ هەتا ئەم شیعرە تەواوکەم ـ
ئەو قامیشەی سواری ئەبووم. سدارەکەی کەشافەم و،
نان و هێلکەی سەیرانێکی "هوڵوبە"م و،
جووتێ لەو قۆندەرانەی لە جەژنا پێی ئەگرتم و، مزراحێك و،
عانەیەکی ڕۆژانەم و یەك کۆلارە و دوو ماجومی و
یەك مارمارۆکەی پێچ خواردووی سەر تەندوور و،
کەفی سەر جامی حەمام و ئەو پشتێنەی هەموو جارێ
لێم ئەکەوت و، پەپوولەیەکی پاییزی ناو هەیوان و،
تۆپەوانەی سەر گۆزەیەك کە هەموو جارێ ئەمکرد بە تۆپ و،
لەگەڵ یەك بوخچەی نەکراوەی قسەی خۆشی پوورە حەلاو،
ئاخر شتیش، یەك شلکێنە و یەك کەلانە
کە ساڵی جارێ ئەمانخوارد!
هەموویانم بۆ بهێنە
ـ هەتا ئەم شیعرە تەواوکەم ـ
ئەمشەو من زوو ئەنووم دایە!

کانوونی دووەمی 2004